

Megjelen hetenkint kétszer
szerda és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

író: Meczer Gyula
főszerkesztő.

dr. Perényi József
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona félfévre 5 kor
negyedévre 2.50 kor.
— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy dísz-
betűkkel, vagy keretű ellátott hirdetések
térmeték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár-
kedvezmény.

Kossuth Ferenc levele.

— dec. 22.

(E.) A politikai szintéren — noha
mult heti esemény — a Kos-
suth Ferenc bizalmas körlevele
áll még mindig első helyen
és képezi vitatkozások s talál-
gatások tárgyát.

Bizonyos táborban káröröm-
mel fogadták, mint a koalíció
megbontására alkalmas eszközt;
hazafias körökben pedig aggo-
dalmat keltett s félreértésre adott
alkalmat.

Hála Istennek! A káröröm
korai volt, aggodalomra pedig
nincsen ok.

Egészen természetes valami,
ha egy országos politikai párt
elnöke a saját pártjának szer-
vezésére törekszik s annak
megerősödését elsődrendű felada-
tál tekinti. Ez a törekvés annál
érthetőbb most, amidőn az egyé-
ni szabadságnak s a belbékének
mondhatni hogy számottevő aka-
dályai nincsenek, sőt a kormány
becsületes és hazafias szellemben
tartott vezérlete alatt az egymás
elveinek tiszteletben tartására
és a hivatalos presszió teljes tá-
volmaradására nézve szinte pá-
ratlan korszakba jutottunk. De
természetes és időszerű egy párt
szervezkedésére és erősítésére
felhívó szózat a vidékhez annál
is inkább, mert a jövő éven a
vármegyei törvényhatósági bizott-
ságok s a vármegyei tisztikar új
választás alá esvén, minden párt-
nak érdeke hogy a bekövetke-
zendő új választásokra mentől
erősebb táborral vonuljon fel s
így saját politikáját a periferiá-

kon is megerősítve, magát a pár-
tot országos egységében is erőssé
tegye.

Egy országos párt csakis úgy
lehet életerős és kormányképes,
ha az a vármegyei szervezetek-
ben leli gyökerét s a vidéken
olyan a talaja, amelyen a köz-
ponti épület biztosan nyugszik,
ugy hogy a legelső földrengés
nem döntheti azt azonnal porba.

Ez a törekvés tehát, — is-
mételjük, — elfogulatlanul bi-
rálva: jogosult. De meg kell je-
gyeznünk, hogy ha a szervezke-
dés és erősítés egyoldalulag neta-
lán olyan eszközökhöz folyamod-
na, melyek az egyéni szabadvéle-
ménynyilvánítást bármi csekély
mérvben is befolyásolhatnák vagy
éppen a terror jellegét öltenék
magukra, — akkor egy pillanat
alatt visszaesnének a reakció vilá-
gába, ahonnan pedig nagyon sze-
retjük magunkat már kinöttek-
nek tartani.

Ilyen célzatot, ilyen érte-
mezést azonban kizár már ma-
gának Kossuth Ferencnek szem-
mélyisége; azon bölcs mérséklet
s megfontoltság, mely az ő kiváló
sajátossága.

Hogy mennyire helyes ez a
fejtegetésünk s mily reális ala-
pon nyugszik, erre nézve a leg-
autentikusabb forrásból meritjük
az elmondottak támogatását, —
nevezetesen a függetlenségi párt
nagy erősségének, gróf Apponyi
Albert miniszternek eme szavait
idézve:

„Meg kell néznünk annál, akit
a törvényhatóságba küldünk, hogy
vajjon az alkotmányvédelemnek
főfeladatában meg fogja-e állani

a helyét, hát akkor hogy lehet
a mi függetlenségi szervezke-
désünknek azt a jelentőséget tu-
lajdonítani, mint hogyha ez a mi
szervezkedésünk azok ellen irá-
nyulna, akik a multban is velünk
karöltve kitüntették magukat az
alkotmányvédelemben. Ez az át-
meneti alakulás és átmeneti kor-
mányzás a dolog természetese sze-
rint, a helyzet bizonytalansága
folytán, — amely tiltja, hogy a
nemzet egészséges erőinek szö-
vetkezését szétbontsuk, — az al-
kotmányvédelemben részt vett
pártoknak koalícióján alapul, a
mely koalíción belül mindegyik
párt fentartotta a maga elveinek
integritását, fentartotta szervez-
kedési szabadságát. Ezzel a sza-
badsággal élnek a szövetségben
lévő többi pártok is anélkül,
hogy nekünk ez ellen bárminemű
kifogásunk volna, vagy lehetne.

Ennek a kormánynak, mely
a pártok koalíciójából kialakult
többségre támaszkodik, feladata
az, hogy a szövetséghez, az al-
kotmányvédelemben részt vett
pártoknak szervezkedésével szem-
ben fentartsa azt a semlegessé-
get, amely neki, mint kormány-
nak, úgy is kötelessége...

Nos, — mit bizonyít ez?
Semmi mást, mint a kormány
teljes szolidaritását a nemzet
közvéleményével, — és egyben
a legteltesebb egyéni s politikai
nézetnyilvánítás szabadságát. —
Mert mai kormányunk minden
tagja teljes tudatában van annak,
hogy ma az egyéni szabadvéle-
mény megnyilatkozása ellen már
nem lehet merényleteket elkö-
vetni!

A ZEMPLEN TÁRCÁJA.

Megyei könyvtárak.

Írta: dr. Dudás Gyula.

Az 1883. évi 24. t.-c. 73. §-a az
ország kulturális érdekeit tartva szem-
előtt, megengedte, hogy a törvény-
hatóságok a városok és vármegyék
egy-egy közművelődési célokra vagy in-
tézményekre is megadóztathassák ön-
magukat, vagyis bizonyos százalé-
nyi összegig pótdadót vehessenek ki.
Némely vármegye törvényhatósága
ennek alapján a községi népkönyv-
tárak és a vármegyei u. n. kultur-
alap létesítése céljából már évekkal
előzött pótdadó szedését rendelte el,
a minnek folytán a községek egy része
már közkönyvtárat is létesített, más
része pedig az e célra begyűlt pénz-
összeget gyümölcöszteti.

Ismertve a könyvtáraknak a nép-
nevelés szempontjából való kiváló
jelentőségét, óhajtható lenne, ha a
népkönyvtárak minden városban és
községben szervezhetnének a várme-
gyékben, mert az erre szükséges pénz-
alap jelenleg már az eddig e célra

befolyt pótdadóból majd mindenütt
meg van s így csupán az intéző kö-
rök némi érdeklődésére és fáradozá-
sára lenne szükség. Az a körülmény
t. i., amelyet eddig némelyek a könyv-
tárak létesítésének akadályá gyanánt
állandóan hangoztattak, hogy egyes
községek tisztán idegen ajku nem-
zetiségek fészékét képezik s így csak
német, szerb, tót stb. könyvek len-
nének beszerzendők, — ma már meg
nem állhat, mert minden községben
vannak magyarul tudó emberek, más-
részt pedig a magyarosodás terjesz-
tése végett a magyar könyvek be-
szerzése ily községekben nagyon is
kívánatos. Vannak hazafias szellem-
ben irt német, szerb, tót stb. könyvek
is, ezeknek beszerzése tehát legke-
vésebbé sem ellenezhető. A nemzeti-
ségi községekben létesítendő könyv-
tár álljon tehát első sorban magyar
művekből, a könyvek egyrésze pedig
álljon hazafias szellemben irt idegen
nyelvű könyvekből.

A községi népkönyvtárak felállí-
tásának egy más akadályá gyanánt
szokták említeni azt a körülményt,
hogy a nép számára irt könyveink
száma elenyészőleg kevés. Tény, hogy
ilyen munkákkal nem igen rendelke-

zünk s így kétségkívül szükséges
lenne, ha akár a tudományos akade-
mia, akár a muzeumok és könyvtárak
országos tanácsa, akár a kormány
vagy egyes irodalmi társulatok nép-
szerűen irt tudományos műveket ké-
szítenének, a meglevő népies olvas-
mányokról pedig lajsromokat állítat-
nának össze.

A csak nem rég óta alakult
„Muzeumok és Könyvtárak országos
tanácsa” a közlebbi időben (1902.) már
adott is ki egy könyvjegyzéket, mely-
ben a népkönyvtárak számára ajánl-
ható művek foglaltatnak. Ez a jegy-
zék csak az első sorozatot foglalja
magában, tehát csak bizonyos kisebb
könyvtárak számára készült, tudomá-
sunk szerint azonban a muzeumok
tanácsa több könyvjegyzéket fog ki-
adni, amelyekben bármily nagyobb
szabású népkönyvtár számára is meg
fogjuk találni a szükséges hasznos
műveket.

Helyesen tenné az országos ta-
nács, ha a nagyobb városokban és a
vármegyék székhelyein mintakönyv-
tárakat létesítene olyképen, hogy a
népművelődés szempontjából hasznos
könyveket a könyvkiadók díjtalan
adományából, tehát minden külön

Zemplén vármegyében külön-
ben könnyű a helyzet és a szó-
szoros értelmében: tiszta a le-
vegő. Nálunk a Kossuth felhi-
vása egyáltalán nem teremthet
új kialakulásokat, mert ilyen itt
csak akkor lehetséges, ha egy
országos kialakulás váltana majd
ki esetleg megváltozott állapotot.
De ez az állapot még az orszá-
gos kialakulás esetére is kevés
eltérést mutatna a jelenlegitől.

Vármegyénkben az alkotmány-
párt egyenlő erejű a független-
ségi párttal. — Nálunk hálát-
lan dolgot művelne az, aki
arra tenne kísérleteket, hogy
a függetlenségi pártot számbeli-
leg az alkotmánypárt gyengíté-
sével növelje. Zemplén várme-
gye közönsége igen jól tudja,
hogy a függetlenségi párt poli-
tikája nemzeti közóhaj, hogy az
előbb-utóbb meg fog valósulni;
de azt is tudja, hogy e megva-
lósulásig még az évek nagy
száma pereghet le a mulandóságba
s hogy e politika tényleges meg-
valósulása semmi más: mint a
67. évi XII. törvénycikk teljes
végrehajtása, vagyis hogy elvi
különbség tulajdonképpen nincs kö-
zöttünk, egyedül utaink különböz-
nek annyiban, hogy a 48-asok
rohamlépésben, a 67-esek pedig
a viszonyok követelte megfonto-
lással kívánnak haladni a cél felé.

A végeredmény egy lesz. —
Nemzetünknek előbb-utóbb fel
kell szabadulnia Ausztria szipo-
lyozó gyámkodása alól; Magyar-
országnak előbb-utóbb független-
nek kell lennie; de a jelen hely-
zetet okosan mérlegelve, meré-
szelné-e valaki tagadni, hogy a

költség nélkül állítaná össze. Ezek-
nek a könyvtáraknak nemcsak mintá-
szerűeknek, hanem nagyobb szabá-
suaknak is kellene lenniök, hogy
esetleg mint kölcsönkönyvtárak is
szerepelhessenek a vidékre nézve.

A könyvtárak feladatát és ke-
zelési eljárását az országos tanács a
következőkben szabta meg. Népkönyv-
tár alatt ellentétben a tudományos
jellegű vagy egyes szakokra szorit-
kozó könyvtárakkal, oly irodalmi ter-
mékeknek gyűjteményét értjük, mely-
ek tartalmilag és alakilag egyaránt
alkalmasak arra, hogy a magasabb
foku iskolai képzést nem nyert egyé-
nek kedélyét nemesítsék, bennük a
tudás vágyát és a közelet iránt való
érdeklődést felkeltse vagy őket ke-
llemesen szórakoztassák. A népkönyv-
tárak ily feladatuknak megfelelően az
egyházhoz és iskolához hasonló je-
lentőségű általános népnevelői intéz-
mények, melyek különösen az elemi
iskolák munkáját fejlesztik tovább
s általában megerősítik és kiegészítik
az egyház és iskola tevékenységét.

A magyar népkönyvtárak intéz-
ménye a kulturpolitikai fejlődés jelen
korszakában a legtöbb esetben már
az elemi iskolákra építhet, tehát nem

67. XII. törvény teljes egészében való végrehajtása, ha az máról-holnapra történék, nem rázkódtatná e meg a talajt annyira, hogy az eddig nehezen kiküzdött eredményeket is kockáztatná s beláthatlan időkre visszavethetné alkotmányos fejlődésünket? Ezt nem lehet tagadni, ezért helyesebb a higgadt mérsékelt politikája.

A végső konzekvencia nézetünk szerint ma is az, hogy a koalíció programjának megvalósításáig, a szövetkezett pártok között való egyetértésnek és összműködésnek elébe akadályt gördíteni nem szabad s a pártok között való versengés felkötése végzetes hiba lenne.

Mi legalább részünkről a periferiákon is mindent megtenni kívánunk arra nézve, hogy ez kikerültessek.

Jelszavunk: egymás jogainak tiszteletben tartása, a fegyverbaráttal, a szövetséges társsal kitartó együtt dolgozás a haza javára.

Az egymás ellen való fenekedés minden politikai haszon nélkül való s egyenesen a haza kárára irányuló cselekmény volna.

Szervezkedjék minden párt, békén megférve egymással, tiszteletben tartva egymás meggyőződését. Minden huzalkodás a köznek árt, mert ne feledjük, hogy nem pusztultak még el, csak bujkálnak azok, akik lesik az alkalmat, hogy inter duos litigantek — harmadiknak örülhessenek. Ezt pedig bizonyára nem akarja sem Kossuth Ferenc, sem a magyar nemzet új életre ébredett közvéleménye.

A szövetkezett pártoknak szervezkedését tehát részünkről nemcsak nem perhorreskáljuk, de gr. Apponyi értelmezése szerint szükségesnek tartjuk; nem egymás ellen és nem egymás gyengítésére, ellenkezőleg a pártok-

szükséges mesterséges eszközökkel magát az olvasás vágyát felkelteni; más részt azonban előre le kell mondani arról, hogy kizárólag gyakorlati oktató irányu legyen s csak a masabb foku rendszeres oktatást pótolja. Az elemi oktatás korán tul eső nagy tömeg változatos igényei szerint a népkönyvtárak jellege nagyon változó, sok tekintetben különböző olvasmányokat követel a serdülő ifjúság, a helyhez kötött földmives, a városokban élő iparos s végül a rendszeres olvasáshoz szokott kaszinói tag. Mindezeknek igényeit azonban szem előtt kell tartani s azokat lehetőleg egyeztetni az oly népkönyvtárak berendezésénél, melyeknek egy egész község lakosságának nagyobb részét kell kielégíteniök. Kaszárnyák, gyárak, kórházak, egyesületek és más erkölcsi testületek könyvtárai ellenben már az általános jellegű népkönyvtárak és szakkönyvtárak között közbeeső helyet foglalhatnak el. A legkritikább esetek kivételével egyetlen népkönyvtárban sem lehet mellőzni a serdülő ifjúság olvasmányait nemcsak azért, mert népkönyvtárakból kikölcsönzött műveket a családban lehetőleg értékesíteni kell, hanem mert az ifjúsági művek fő jellemvo-

nak tömörebbé, erősebbé tételére, a közös cél szolgálatában!

Pinczeszövetkezeti közgyűlés.

-- dec. 22.

Folyó hó 15-én d. e. 9 órakor tartotta meg alakuló közgyűlését a „Tokajhegyaljai szőlősgazdák pinczeszövetkezete” Sárospatakon, a főiskola tanástermében. A közgyűlésen a m. kir. földmívelési miniszter Rác Sándor budafoki pincemesteri tanfolyami igazgatóval képviseltette magát. Jelen voltak a közgyűlésen a hegyaljai szőlőbirtokosok képviselőin kívül Kossinszky Viktor és Hegedüs Sándor vincellériskolai igazgatók, Berzeviczy Béla, a „Zempléni Gazdasági Egyesület” titkára, míg a közgyűlésről való elmaradásukat kimentették gr. Mailáth József, id. Meczner Gyula, Thuránszky László.

A közgyűlést rövid beszéd keretében — melyben ismertette az alakuló közgyűlésig lefolyt eseményeket — dr. Szabó Sándor nyitotta meg, kérve a közgyűlést, hogy elnököt és jegyzőt válasszon. A gyűlés elnökül dr. Szabó Sándort, jegyzőül Kötse Istvánt választotta meg.

Elnök szíves szavakkal üdvözölte Rác Sándort, mint a földmívelési miniszterium megjelent képviselőjét, kérve a tervbe vett nagy vállalkozáshoz szíves jóakarátát és támogatását. Rác Sándor a nagym földmívelési miniszter ur nevében is üdvözli a közgyűlést és kijelenti, hogy a földmívelési kormány a legmeszebb menő anyagi és erkölcsi támogatásban kész részesíteni a megalakuló pinczeszövetkezetet.

A közgyűlés elnök azon kérdésére, hogy kívánja-e a pinczeszövetkezet megalakítását, egyhangulag és nagy lelkesedéssel mondták ki a „Tokajhegyaljai szőlősgazdák pinczeszövetkezete” megalakulását s ebből az alkalomból Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert a következő távirattal üdvözölte:

A tokajhegyaljai szőlősgazdák pinczeszövetkezete Nagyméltós. képviselőjének jelenlétében mai napon Sárospatakon megalakult. Az alakuló közgyűlés hódoló tisztelettel üdvözli Nagyméltóságodat s magasztos, de fárasztó munkájához erőt és kitartást kíván, arra Isten áldását és azt kéri, hogy nagy céljai elérésére fogadja el szövetkezetünket is szerény dolgozó társul.

nása, a képzelet előtérbe helyezése, a népnél is nagyobb és tovább tartó erejű erkölcsi tényező, mint a művelt osztály körében.

A népkönyvtárak általános nevelő hatása, mint azt a társadalmi élet organikus fejlődése fel is tételézi, csak a többi népnevelő eszközökkel kapcsolatban lesz nagy és tartós. Az egyház és iskola munkáján kívül tehát lehetőleg kapcsolatba hozandók a népkönyvtárakkal a népies előadások, társas mulat ságok, magyar dal-körök, népünnepek, kirándulások és más hasonló társadalmi szorgalmak.

Kultusz kormányunk a népkönyvtárak közmívelődési jelentőségére való tekintettel évről-évre tetemes összeget fordít könyvtárak létesítésére, a szervezés teendőit pedig a muzeumok és könyvtárak országos tanácsára bízta. E tanács, úgy tudjuk, már a jövő évben is fog néhány könyvtárat felállítani Zemplén megyében is, itt lesz tehát az alkalom, hogy a könyvtár székhelyekül kijelölendő városok sorába Sátoraljuhely is felvétessék, a hol egy nagyobb szabású könyvtárra s azzal kapcsolatos muzeumra régóta nagy szükség lenne.

Ezután az alapszabálytervezet tárgyalása következett, melyet hosszas és beható tárgyalás után a közgyűlés egyes módosításokkal elfogadott. A legfontosabb változtatás a földmívelési kormány kívánságára történt mert a miniszterium szavazó, rendes tagul kívánta felvenni a tarcazi m. kir. vinczellér iskola mindenkorai igazgatóját és a miniszterium egy kiküldött képviselőjét. A közgyűlés örömmel ment bele a kívánt módosításba, mert általa megkapta azt a nagy erkölcsi alapot és hivatalos jelleget, melylyel nem dicselkedhetik ez idő szerint egy hasonló vállalat sem, a melyre a hegyaljai borkereskedelem iránt elvesztett bizalom visszaszerzése szempontjából szükség is volt.

Kimondotta továbbá a közgyűlés, hogy községenként helyi bizottságok szervezendők.

A megállapított alapszabálynak megfelelően aztán az igazgatóságot és felügyelőbizottságot választotta meg a közgyűlés. Igazgatósági tagok lettek: id. Meczner Gyula, ifju Meczner Gyula, Thuránszky László, Kállay Emánuel, Hodossy Béla, Kvasinger József, dr. Szabó Sándor, Kötse István és Vitályos György. Ezenkívül szavazó rendes tagja Hegedüs Sándor tarcazi vinczellériskolai igazgató és a földmívelési miniszterium kiküldött képviselője; tanácskozó tagja a zempléni megyei gazdasági egyesület kiküldött képviselője. Felügyelőbizottsági tagok lettek: Barlay József, Kossinszky Viktor, Máriássy Mihály, Kolozsy Ferencz, Haas József és Rick Béla.

A közgyűlés határozatilag arra kérte az új igazgatóságot, hogy elnökül igyekezzen megnyerni id. Meczner Gyula szőlőbirtokost, kinek a közpályán szerzett gazdag tapasztalatai segítségére lesznek a pinczeszövetkezetnek a kezdet nehézségei között.

A megjelentek egy jobb jövő reményével hagyták el a közgyűlést, mert megalakították azt az intézményt, melynek keretében a tokajhegyaljai szőlőbirtokosok összes bajai megoldhatók. Most már az érdekelt szőlőbirtokosok egyesülésétől függ az eredmény kisebb, vagy nagyobb volta.

Bizunk benne, hogy a baj összehoz minden érdekelt szőlőbirtokost annak megszüntetésére, mert ha nem így lenne, akkor nincs és nem lehet panaszunk helye.

HIREK.

Telefon a Diana fürdőben.

(Jelenetek. Irta: Berger Zs.)

(Nagy tűz a Kazinczi utcán. — A rendőrség telefonál a tűzoltósághoz, de a postán tévedésből a Diana fürdővel kötik össze.)

I.

Rendőrség: (Erősen csenget.) Halló, halló!

Malinaykné: Mi tetszik?

Nasztanovics: Van-e víz készenlétben?

Mal.: Anyi van, hogy száz ember is megfürödhessen.

Naszt.: Akkor gyorsan, si ssünk; mi megyünk többen.

Mal.: Rögtön kérem.

Naszt.: Jó, jó csak gyorsan, ne beszéljünk annyit.

Mal.: Elég lesz-e hat kád.

Naszt.: Mennél több, annál jobb.

Mal.: Nem értem ma a rendőrséget, hogy mind fürdik.

Mal.: (Férjéhez.) Te öregem, azt hiszem, hogy vizitáció lesz. A rendőrség vizsgálni akarja a fürdőt és minden kádba egy rendőrt küld.

Naszt.: (Erősen csenget.) Sies-sünk gyorsan, mert kezd a szél fujni, veszélyessé válhatik.

Mal.: Már csapoljuk. (Férjéhez) Mondhatom erős legények, úgy féltik magukat egy kis szélől, akár egy pólyásbaba. Jöjjenek nyáron fürdeni, mikor meleg van s süt a nap, akkor nem hűlnek meg. Te ereszd a vizet a kádakba, én meg hozok törülközőt, lepedőt, szappant. Ha eljönnek azonnal megfürödhessenek.

Mal.: Bár már látnám magam a vizsgálat után. (A türelőközöért, szappanért, beereszti a vizet a kádakba.)

Naszt.: (A telefon központhoz.) Kérem a telefon összeköttetést megtartani.

Posta: Le sem kapcsoltuk.

II.

R. kapitány: (Aki éppen fürdeni megy, Malinayknéhez) Kaphatok kád fürdőt?

Mal.: Hogyne kérem, hat kádat tartottam készenlétben.

Rk.: Hat kádat! Mi a fene, megbolondult?

Mal.: Hisz azt teczetek mondani, mennél több, annál jobb.

Rk. Kimondta?

Mal.: Hát kérem telefonáltak ide.

Rk.: Ki?

Mal.: Hát a rendőrség, kérem-aláson.

Rk.: (Dühbe jön.) Ejh! mit! ne beszéljen.

Mal.: (Hebegve.) De kérem, tessék megeng...

Rk.: Hallgasson! úgy látszik nem tagja az alkoholelleses ligának.

Mal.: (Aki nem érti.)??

Rk. (Aki megvan győződve, hogy a fürdősné részeg, félre) Jó lesz előbb megfürdeni, mert ez az asszony félre beszél. Beleül egy kádba a hat közül.

III.

Egy idegen ur: (Aki épen fürdeni jön.) Kaphatok fürdőt!

Mal.: Kádat nem, azokat a rendőrség lefoglalta.

Idegen: Tulán gyilkosság történt?

Mal.: Dehogyan kérem, csak fürdeni (sugva) azt hiszem vizitálni jönnek.

Idegen: Hát már fürdeni sem lehet?

Mal.: Tetszik gőzfürdő, zuhany, masszázás, tyukszemvágás.

Idegen: Nekem ajánl maga zuhanyt, hisz maga bolond, félre beszél.

Mal.: Ne sértegesen, mert a kapitány ur itt van, rögtön bepanaszolom.

Idegen: (Aki éppen a keresett Pestik.) A kapitány szó hallatára megszökik.

IV.

Naszt.: Halló, halló!

Mal.: Öt kád készen van, egyben a kapitány ur fürdik.

Naszt.: Mit beszél! Tűz van, tűz, van! nincs egy csepp viz. Mit beszél itt fürdőkéről?

Mal.: Hát miről beszéljek? Mondom, hogy van vagy 8000 liter s hat kád tele, készen.

Naszt.: (Félre érti.) Hozzanak már vagy 5 hordót, hozzák már! Itt hordó nincs, itt csak kád van.

Naszt.: Hát hozzák kádakban!

Mal.: Mi háznál nem csinálunk fürdőt, tessék ide jönni, akinek fürdeni tetszik.

Naszt.: Megint fürdőről beszél, (lármázva) hát kibeszél tulajdonképpen?

Mal.: Én. Mit beszél ott tüzről, vizről.

(Félre) (Engem úgy sem csálnak meg, tudom, vizitáció készül, de jól ki vannak surolva a csávák.)

Naszt.: (Most már rájött a dologra) lecsapja a telefon kagylót, mérgeesen: jó fürdősnének oltani is kell tudni!

Mal.: A kapitány fürdőkabin aj-

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testvért, meggyógyítja a köhögést, vándorlat, éjjeli izmálat.

„Roche”

Kapható orvosai rendelése s gyógyszerárterekben. — Az áruvagyat 4.-es borosa.

taján zörgetve: Kapitány ur a rendőrség megbolondult.

R. K.: Aki még mindég megvan győződve, hogy a fürdősné részeg, kiugrik a kádból, gyorsan felsiet a polgármesterhez Mal. Feljelentem.

(Addig leég vagy 100 ház, általános panasz a rendőrség-, tűzoltóság ellen s a városban elterjed a hír, hogy Mné veszedelmes beteg.)

Lapunk legközelebbi s ez éven utolsó száma a közbesső karácsonyi ünnepek alatt december 29-én este fog megjelenni.

Karácsony ünnepe. A szeretet nagy ünnepét nagy fényvel ülik meg a keresztény egyházak. Tájékoztató közöljük, hogy Sátoraljujhelyben az ünnepeken át következő időrendben tartatnak meg az isteni tiszteletek: Dec. 24-én d. u. 3 órakor a rkath. főtemplomban vecsernye. Éjjel 12 órakor éjféli mise, hajnali 6 órakor pásztomise; 25-én reggel 8 órakor énekes nagymise, d. e. 10 órakor szentbeszéd, utána nagymise, melyet segédlettel végez *Katinszky Géza* apát-főesperes. D. u. 3 órakor vecsernye szentségkítéssel. — A kegyesrendiek templomban 25-én és 26-án d. e. fél 9 órakor mise. — Az ev. ref. templomban 25-én d. e. 10 órakor istentisztelet urvasora osztatással, d. u. 3 órakor szintén isteni tisztelet. Ugyanígy az ág. ev. templomban. — Dec. 26-án a rk. plebánia templomban reggel 8 órakor kismise, d. e. 10 órakor szentbeszéd és nagymise, d. u. 3 órakor vecsernye. — Az ev. ref. egyházban d. e. 10 órakor és d. u. 3 órakor tartatik isteni tisztelet. — Az ág. ev. lelkész ur e napon a leányegyházakban tart isteni tiszteletet.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter Blahó Lajos nagybereznai kir. járásbírói és Szentimrey Tamás löcsei kir. törvényszéki joggyakornokokat a sátoraljujhelyi kir. törvényszékhez aljegyzőknek nevezte ki.

Az árvaház karácsonyfája. A helybeli árvaház elnöksége tudomásul hozza, hogy az árvák karácsonyfája folyó hó 23-án vasárnap délután 3 órakor fog az árvaházban felláttatni, mely karácsonyfához szívesen vesz bármely ajándékot, ruházati cikkeket, új vagy használt gyermek játékokat, ételneműeket, az elnökség.

Karácsonyi adományok. Mint annak idején említettük, Molnár István nyug. főispán a helybeli szegényeknek (valláskülönbség nélkül) 50 kor., a közörség elmebetegének pedig 30 koronát küldött karácsonyi ajándékkul. Mi ez összegeket rendeltetésük helyére juttattuk s a vonatkozó nyugtákat itt közöljük: Nyugta. 30 az az harminc koronáról, mely összeget a „Zemplén“ c. politikai hírlap kiadóhivatalától köszönettel átvettem. Sátoraljujhely, 1906. dec. 21. Dr. Molnár János, az „Erzsébet“ kórház elmebeteg-osztályának főorvosa. — Sátoraljujhely város polgármestere 17257/906. sz. végzésével ismertette el az 50—ötven korona átvételét.

Ujévi gratulációk megváltása címén újabb adakoztak a sátoraljujhelyi árvaház részére dr. Róth József ügyvéd Sátoraljujhely 10 kor., özv. Vitéz Béláné 2 kor., Alexander Vilmos 2 korona, dr. Obláth Mór Gálszécs 2 kor. Eddigi gyűjtésünk 72 korona.

Gyász hírek. Dr. Kiss Sándorné sz. Both Emilia f. hó 19-én, d. e. 5 órakor életének 27 évében, hosszas szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 20-án, d. u. 3 órakor ment végbe Sárospatakon. — Özv. Zloczki Andrásné sz. Bukovszki Emilia életének 66-ik évében elhunyt, a megboldogultban Zloczki Mihály ugari gk. lelkész édes anyját gyászolja.

Kazinczy-kör estélye. Midőn ismételten felhívjuk a „Kazinczy-kör“ tagjainak figyelmét a folyó hó 26-án d. u. 2 órakor megtartandó közgyűlésre, egyuttal értesítjük, hogy 27-én d. u. 6 órakor az estélyek sorrendje megkezdődik. Az első estélyen közreműködnek: Fried Eteleka énekes, Malonyay Dezső és Buza Barna felolvasással, Grósz Ernő a köznagsbergi hercegi zeneacadémia tanára s kitűnő művész, hazánkfia, továbbá Matyasovszky Kálmán szavalattal. Reméljük, hogy a hosszu hallgatás után az élvezetesnek ígérkező estélyt a közönség igen nagy számban fogja felkeresni.

Tisztújítás a városnál. Sátoraljujhely város képviselő testülete folyó hó 24-én d. e. 10 órakor Dókus Gyula alispán elnökletével részleges tisztújító közgyűlést tart, amely alkalommal a városi mérnöki s egy végrehajtói, esetleg az ennek folytán megüresedő állások lesznek betöltve. A mérnöki állásra Kérészy Gyula, a végrehajtói állásra pedig Schwarz Márkus mellett foglal állást a képvis. többség. — mig a Schwarz megválasztása esetén megüresedő segédvégrehajtói állásra Szécsenyi Lajos és Zsivovics Gyula díjnokok pályáznak.

Áthelyezés. A király megengedte Matyasovszky Mór nagymihályi járásbíróinak a temesi járásbíró-sághoz való áthelyezését.

A magyar nyelvet és népvélelét Zemplén megyében terjesztő egyesület évi közgyűlése f. év dec. 29-ének d. e. 10 órájára hívta össze az egyesület elnöke gr. Andrássy Géza a vármegyeháza kistermébe, hova ez uton is az egyesület ügyei iránt érdeklődő közönség tisztelettel meghívatik. Az elnökség.

Megtámadott végrehajtó. Lapunk f. év. dec. 15-én megjelent számában hirt adtunk arról, hogy Grosz Vilmos helybeli kereskedő ellen végrehajtás lett foganatosítva, amely alkalommal Grosz baltát fogott a végrehajtóra s a végrehajtási jegyzőkönyvet összetépte. — Most Grosz Vilmos arról értesíti lapunkat, hogy ő baltát egyáltalán nem fogott a végrehajtóra s a jegyzőkönyvet is csak a feletti elkeseredésében tépte szét, mivel a végrehajtóval eljáró ügyvédjelölt a zár alól feloldott tárgyakra vezetett végrehajtást

Kacsa. Egyik helyi ujságban ma az hír jelent meg, hogy a Vöröskör kapualjában egy kített csecsemőt találtak — megfagyva. A helybeli rendőrség felkért bennünket annak közlésére, hogy e hírből egy szó sem igaz.

Elcsipett bűnös. Misenésik József kassai származású 20 éves festősegédek szemérem elleni büntetés miatt a kassai kir. törvényszék közzétette; nevezetett a sátoraljujhelyi rendőrség letartóztatta és az itteni kir. ügyészhez kísérte át.

A megfagyott fuvaros. Folyó hó 20-án reggel 7 óra tájban Friedmann Simon sapkás és Lefkovic Herman cukorkaárus Kozma Ferenc ladmői lakos kétlovas szekeren Sátoraljujhelyből a Bodzásujlakon tartott országos vásárra mentek a 22 kilométer távolságra eső utat a nagy hófúvás miatt 5 óra idő alatt tették meg, mert csak déli 12 órakor értek be Bodzásujlakra, onnan délután 4 órakor indultak és alig haladtak egy kilométernyi távolságra, szekerek a nagy hófúvásban elakadt. Friedmann Simon rögtön visszament Bodzásujlakra és egy Tóth János nevű ottani lakost fogadott fel, hogy lovaival a hófúvásból kivontassa, így aztán 4 ló huzta a szekeret addig míg az országútra kiértek egész a Komár koresmáig. A szekeret Tóth János vezette, míg Kozma Ferenc

gyalog ment a szekér után, a szekerre felszállni nem akart, mert fázott. A mint Barancs községet elhagyták a szekeren ülő Friedmann és Lefkovic még látták, hogy Kozma a szekér után halad, egyszerre azonban eltűnt és többé nem látták, a fogyatékos öltözékű fuvaros valószínűleg egy nagy hófúvásba belé fulladt s onnan menekülni nem tudott, a nevezett kereskedők és a vontató Tóth János a mint a Komár koresmához érkeztek s ott az állásba beálltak rögtön keresésére indultak, de nem tudták megtalálni, ma reggel a 30—32 éves életkorú fuvarost a Barancs és a Komár koresma közti uton a hófúvásban megdermedve találták. A megfagyott fuvarosban neje és 3 gyermeke kenyérkeresőjüket siratják.

Bajban vannak a cigányok. A belügyminiszter elhatározta a cigányügy rendezését, s hir szerint egy nagy ankétet fog egybehívni ez ügynek végsőleges megoldása tárgyában. A szegény morók bizonyára nem is tudják, miféle veszedelem fenyegeti őket, de hiába, már egyszer csakugyan véget kell vetni az arany szabadságnak, az ázsiai állapotoknak, illetőleg a szabad rablás- és lopásoknak.

Vasárnapi munkaszünet felüggesztése. A kereskedelmi miniszter figyelemmel a karácsony és újév napján szokásos bevásárlásokra, megengedte, hogy az ipari és kereskedelmi árusítás folyó hó 23-án és 30-án, déli tizenkét óráig úgy a fővárosban, mint a vidéken akadálytalanul végezhető legyen.

Elveszett a vasúti állomáson pénteken reggel egy használt kézitáska, melyben egy használt kék zubbony, egy malomméter és hivatalos akták voltak. Megtalálójá sziveskedjék illő jutalom mellett Szirmay J. iparfelügyelőhöz Sátoraljujhelyben juttatni.

Olvasókör egy kis községben. Konratovich Irén gk. lelkész a szinai járásban lévő Kiskolon községben a gazdaközönség részére olvasókört alakított. Az olvasókör célja a népet elvonnai a koresmától s szabad idejét nemes és hasznos foglalkozással eltölteni. Konratovichot lelkes vállalkozásáért dícséret illeti.

Farkasok a felvidéken. Szinai levelezőnk írja, hogy Harczós község határában a farkasok igen elszaporodtak s őzek és szarvasokban nagy pusztítást visznek véghez. E napokban az erdőben dolgozók egy 8 farkasból álló csapatot láttak az erdőn átvonulni.

Tűz Varannón. Varannóról írják, hogy az ottani Korona szálloda épülete teljesen leégett. A kár mintegy 90.000 korona, mely nagyobb részt megtérül a biztosításból.

Államtudományi és jogtudományi doktorátussal bíró s 3 év óta ügyvédi irodában működő ügyvédjelölt, óhajtana Sátoraljujhelyben, valamely nagyobb forgalmu ügyvédi irodában alkalmazást nyerni. Ajánlkozó kiválóan jeles fiatal ember. Bővebb értesítést ad Beregszász István kir. tanfelügyelő Sátoraljujhelyben.

Magyarország legolvasottabb lapja, a Pesti Hírlap, ez idén is be küldötte jövő évre szóló programját. Megemlítjük belőle, hogy a lap jeles írógárdája, új erővel szaporodva, fog a tárcarovat és a regényesarnok változatosságáról gondoskodni. Az új évben Gárdonyi Géza új regényével köszönt be s a regényesarnok a legérdekesebb külföldi regények mellett több hazai szerző művét is bemutatja. A lap politikai irányja változatlanul radikális szabadelvű, demokratikus alapon minden irányban független. A Pesti Hírlap Naptára az 1907-ik évre — a lap ka-

rácsonyi ajándéka az előfizetőknek — már megjelent, diszes kemény táblába kötve s valóban érdekes és hasznos tartalommal. Aki egyszerre negyedévre fizet elő, ha csak most lép is az előfizetők közé, megkapja ingyen és bérmentesen küldéssel a tartalmas almanachot. A lap ára negyedévre 7 korona; egy hónapra 2 kor. 40 fillér. A Divat Salon című diszes kiállítású és igen praktikus szerkesztett divatlappal együtt negyedévre 9 korona. A kiadóhivatal címe a következő: Pesti Hírlap kiadóhivatala. Budapest, V. Váci-körút 78.

Legjobb hírnévre tett szert a „Milleniumtelep“ Nagyöszön, Torontál megye és mindenki elismeréssel adózik a kezelésnek az általa évek óta legjobb minőségben szállított, fajtisztán kezelt szőlőoltványokért, melyek minden szőlőnek díszére válnak. Minden érdeklődő kívánatra ingyen és bérmentesen kapja a telep nagy diszes kivitelű magyar vagy német vagy román vagy szerb nyelvű árjegyzékét.

Zongorák, pianók, harmoniumok és gramafonok legjutányosabb árban kaphatók, esetleg részletfizetésre is. *Udvardi Szaniszlónál* Sátoraljujhelyben.

Dunky fiterek cs. és kir. udv. fényképészek műtermében főtér 9. művészi kivitelű szép képek készülnek matt, szépiá, bromezüst stb. kivitelben. 4

Karácsonyi occsió. Felhívjuk az igen t. vásárló közönség figyelmét *Barna Dezső* divatruházában f. hó 1-én megkezdődött és december 30-ig tartó karácsonyi nagy occsióra. E cég ezen idő tartamára árait mélyen leszállította.

Minden gyermekszobában hálával kell gondolni azokra a derék norvég halászokra, kik a háborgó tengeren fogják a tőkehalat, mely a kitűnő csukamájolajat szolgáltatja. — Csukamájolajat, a legizletesebben és a legkönynyebben emészthető formában nyújt a „Scott féle Emulsió“, mely egyike a legjobb tápanyagszereknek. Kapható a gyógyszerárakban.

Elkallódó milliók. Ha megtekintjük a hivatalos sorsolási jegyzékeket, azt látjuk, hogy évről-évre óriási mertékben nő a fel nem vett nyereseményeknek, az úgy nevezett hátralékosoknak a száma. Ez azért van, mert a sorsjegybirtokos közönség felületesen vizsgálja meg koronkint a húzások eredményét. Ennél fogva, akinek sorsjegyei és egyéb értékpapirjai vannak, arra nézve rendkívül fontos egy megbízható sorsolási lapnak a járátása. Ilyenként ajánlható a „Pénzügyi Hírlap“, a melynek sorsolási melléklapját a „Pénzügyi Utmutató“-t a nagymélt. m. kir. belügyminiszter mint teljesen megbízható szakközönyt, a nagymélt. m. kir. pénzügyminiszter mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett közönyt hivatalosan ajánlott. A lap előfizetői a januári számmal ingyen megkapják a Pénzügyi és Tőzsdéi Évkönyvet, a mely sok hasznos tudnivalón kívül tartalmazza a kezdettől fogva az 1906. év végéig kihuzott, de kifizetés végett bemutatni elmulasztott sorsjegyek, kötvények és záloglevelek hiteles kimutatását úgy, hogy e könyvből bárki azonnal megláthatja ki van-e sorsjegye huzva vagy nincs. A Pénzügyi Hírlap előfizetési ára egy évre, a Pénzügyi Utmutatóval és a Pénzügyi és Tőzsdéi Évkönyvvel együtt 5 kor. a mely postautalványon küldendő be a kiadóhivatalba, VII., Kerepesi-ut 44. szám.

Az Anker élet és járadék biztosító társaság. Ezen társaság vagyonából 23¹/₄ millió korona van magyar értékben és pedig ingatlanban

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ
AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

(intézeti épület), jelzőalkölesönökben és pupilláris értékpapírokban elhelyezve, utóbbiakból 9 millió korona magyar arany és korona járadékban. Ezen intézet 1905. évi mérlege szerint 525 millió korona biztosítási állományával szemben 143 millió kor. díjtartalékkal rendelkezik és egyéb biztosítéki alapjai 7¼ millió koronára rúgnak. A biztosítási összeg és tartalékjai közötti kedvező aránnyal az Anker a kontinens összes biztosító-társaságai között az első sorban áll.

— **Görvélykóros gyermekek szed-jék a „Sirolin-Roche“-t.** Ez a legjobb creosot-készítmény, melyet a gyermekek a legszivesebben szednek. — Kitűnő hatással van az általános jó-érzésre. Az orrsecretiók elmúlnak és a daganatok visszamennek. Jobb mint csukamáj-olaj és vas, melyekkel párhuzamosan is jó ideig használható. Kapható a gyógyszerárakban. 1

— **Tüdőbetegnek áldása a törvényesen védett „Sylol“.** E csodás hatása, kellemes ízű gyógyszer megszünteti a köhögést, bámulatos eredményt használhatik mindennemű tüdőbántalmak, hurut, elnyálkálódás és influenza ellen; az éjjeli izzadást teljesen megszünteti, a test súlyát gyarapítja. Ára egy üvegnek utasítás-sal együtt 2 korona. Kapható a készítőnél: Hajós Árpád gyógyszerárakban Arad, Andrassy-tér 22., Budapest Török József gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. és minden nagyobb gyógyszerárakban.

— **Az emberiség ostorának ne-vezi egy orvos tekintély a köhögést s ez állítás minden tekintetben való igaz.** Hisz be van bizonyítva, hogy csaknem mind a légszobajok a köhögé-éstől erednek és ennek a belső szervekre gyakorolt tartós kártékony ha-tását teljességgel nem kell kicsibe venni. Ily baj keletkezési oka rend-szerint meghűlés vagy a testben már régen szunnyadozó betegség szokott lenni. A köhögést többnyire torok vagy légszobajhurut kíséri, melynek rossz kö-vetkezménye is lehet, ha tudniillik a kezdet stádiumába föl sem vészik és a baj gyógyítását elmulasztják vagy könnyelmű életmód által még meg-hosszabbítják. A legtöbb ember ez-által betegeskedését és — nem szí-vesen használom e szót — sinylődé-ését okozza. Azért mindenkinek ész-szerű, célszerű életmódot ajánlok. Ha a leirt esetek mindezáltal beáll-nának, akkor nem mulaszthatom el egy valóban jó és biztos szernak az ajánlását, melyek a fent említett bajokat gyökeresen gyógyítják.

— **Pármal ibolya szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó-szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az archéort finomítja, üdíti ugyanarra, hogy még a legérzékenyebb archéoréok is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér 3 darab 2 kor. 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szap-pangyáros, Miskolcon. Kapható: Sátoraljaui-helyen, Hrabéczy Kálmán drogériájában.

Telefon-számunk: 42.

SZINHÁZ.

** **Fecskefészek.** A „Fecskefészek“ című operette folyó hó 18-iki szinrehozatala nagyon kis számú közönséget vonzott, bár a főszerep creálója Cserei Irma mindent elkövetett, hogy az előadás gyengeségeit fele-tesse a közönséggel, mely már többször és jobb előadásban látta a da-rabot. Ami sikert elért a darab, azt annak Cserei Irma temperamentumos játéka, rutinrozott művészete sze-rezte meg s mellette a három első-rendű szerep creálói Szentes János, Radó Sándor és Baróti Jenő. Maga az előadás gyenge volt.

** **Kállay Jolán a „Mulató Iste-nek“-ben.** Folyó hó 19-én Kállay Jo-lán újból fellépett a „Mulató Istenek“

című operette Junó szerepében az újhelyi szinpadon s szinte csodálatos, hogy a közönség nagyon kis számban volt képviselve a vérbeli mű-vésznő fellépésénél, akiről pedig a legnagyobb elismeréssel s a legszebb véleménynyel van. Lehet, hogy maga az ismerős darab volt az oka, mely-nek közönségünk ismeri fogyatkozásait. De akármint volna is, Kállay Jolán disztinált művészetét bizo-nyára nagyobb közönséget érdemelt volna, s élénkebb érdeklődést. Azon-ban a meleg fogadtatásban nem volt hiány s a jelen voltak elismeréssel adóztak a szubrettprimadonna routi-nrozott játékának s énekszámainak, melyeknek mindegyike egy-egy gyön-gye volt az előadásnak. Mellette na-gyon jó volt Reviczky Rózi Charis szerepében. Deák Gyula, Radó Sán-dor. Végeredményben arra a sajna-latos conclusióra jutunk, hogy közön-ségünk közönye az előadások iránt teljesen indokolatlan s mélytánytalan az áldozatkés igazgató ellen, kit valóságos válságba kergetnek bele. A közönség, mely primadonna hiányt hozott fel tartózkodása ürügyének, most erre sem támaszkodhatik s végül kitűnik az, hogy minden miseria for-rása egy, az, hogy városunk lakos-ságának végtelenül kicsiny a szin-házjáró közönsége.

** **Nagy Jenő jutalomjátéka.** Folyó hó 21-én Kállay Jolánal a címszerepben Nagy Jenő színházi titkár jutalomjátékául a „Nebánt- virág“ operette került szinre, melyben a jubiláns titkár, ki ez alkalommal egyuttal színészi pályája 10-ik év-fordulóját ünnepelte, Celesten szerepét játszotta. Ez alkalomra a színház megtelt díszes, distingvált közön-séggel, kik Nagy Jenőt nagyon meleg és szives ovációban részesi-tették. A közönség tapsai között nyujtottak fel Nagy Jenőnek egy kékszállagos babérkoszorút s ezen-kivül is kedves meglepetéssel szol-gáltak neki ismerősei, barátai. Az estnek főérdekességet a három első-rendű alakítás (Kállay, Nagy, Sze-ntes) adott s a cabaret, melyet a má-sodik felvonás keretén belül Baróti Jenő, Vitéz Róbert, Reviczky Rózi, Szirmai Évi s Geróffi Rózi töltöt-ték ki érdekes cabaret számokkal. Az előadás folyamán Nagy Jenőt na-gyon előnyösen ismertük meg mint színészt is s Celesten szerepében a legapróbb részletekig kidolgozott ala-kítást nyujtott. Mellette Kállay Jo-lán, ki ez estén kedvvel, temperamen-tummal játszott, igazi örömeinkre szol-gált. Ez összrendezés kifogástalan volt s egy pár be nem tanult szerep-től eltekintve, a legnagyobb örömmel kell elismernünk a legteljesebb sikert s a jubiláns iránt az előadásban meg-nyilvánult osztatlan és szeretetteljes sympathiát.

** **Érdekes bemutató előadás.** Ma folyó hó 22-én érdekes bemutató előadása lesz a színháznak. A nagy sikert elért operette a „Vig özvegy“ fog szinre kerülni, a címszerepben Cserei Irmával, kinek ez egyik leg-kiválóbb szerepe s valóban érdekes műélvezetben lesz azoknak része, kik megnézik az ügyes darab bemutató-ját. Cserei Irma a címszerepben (Han-na) nagyon vonzó alakítást nyujt s szerepe telve van hatásos részletek-kei. A darabot vasárnap megisméte-lik s ezen második előadásban Hanna szerepét Kállay Jolán fogja játszani.

** **A „Gávai bíró“.** Ez alatt a cím alatt a szintársulat legközelebb egy nagyon érdekes népszinművet fog bemutatni, melynek írója Tima Jó-zsef, kit nem oly régen lapunk mu-tatott be, mint íróembert a közönség-nek. A népszinmű énekszámokkal van élénkítve, melyre behizelgő ma-gyar motívum zenét Lendvai János színházi karmester irt. A premiernek érdekességet fog kölcsönözni az is, hogy a darab írója fiatal katona em-ber, akiktől tudvaleg nagyon szí-vesen látja a magyar közönség az irodalmi s művészeti törekvéseket.

IRODALOM.

Legolcsóbb folyóirat. Pár nap előtt jelent meg a fővárosban, Negyedi Béla és Schröder Hugó szerkesztésé-ben „A Jövő“ című havi szemle első száma. Az izléses kiállítású, könyv-alaku folyóiratot művészi címlap dí-lalozatos. Többek között irtak bele: Szaboleska Mihály verset, Sziklay János tárcát, Petri Artur verset, Ne-gyedi Béla tárcát. Azonkívül terje-delmes irodalmi, művészeti és köz-gazdasági rovat teszi tartalmassá a szemlét. „A Jövő“ egész évi előfize-tési ára csak 2 korona, mely beküld-hető bélyegeken is. Egyes szám 20 fillér. A legolcsóbb magyar folyóirat méltán megérdemli az olvasó közön-ség érdeklődését. Mutatványszámokat kívánatra küld „A Jövő“ kiadóhiva-tala: Budapest, VIII. Baross-tér 4. szám I. emelet.

Két ajándék. Két ajándékot ad előfizetőinek a Budapesti Napló. Ka-rácsnyira díszes, illusztrált naptár-al-bumot, a melybe az európai szellemi élet vezérei irtak szenzációs cikkeket és amely ezenkívül dus szépirodalmi részt tartalmaz. Husvétra gazdag al-manachot ad előfizetőinek a Buda-pesti Napló, amely az egyetlen radi-kális ellenzéki ujság és a mely a legolcsóbb a teljes tartalmat adó la-pok közül. Előfizetési ára egy évre mindössze 20 korona. (Kiadóhivatal: Eötvös-utca 34.)

Magyar Lányok. Fialat uri leá-nyok, ifju kisasszonyok egyetlen he-tilapja az a képes heti ujság, a mit Táboriné Tutsek Anna szerkeszt, s Singer és Wolfner ad ki. Java ma-gyar írók, jeles tollu pedagógusok szólnak meg itt frissen irt munká-ikkal, hogy egyfelől szórakoztassák a magyar leányközönséget, másfelől az otthon falai közt átvegyék az is-kola nevelő szerepét. Egy-egy szám egész bokorára valót hoz verses és prózai dolgozatokból. Minden évnegyedben két új regény kezdődik. A Magyar Lányok előfizetési ára ne-gyedévenként 3 korona. Előfizetni bármely könyvkereskedés útján lehet, vagy közvetlenül a kiadóknál Singer és Wolfnernél. (Budapest, Andrassy ut 10.)

A harmadik egyetem kérdéséhez mély belátással s a viszonyok teljes ismeretében szól hozzá egy legköze-lebb megjelent s nekünk is megkül-dött röpiratában dr. Balás Károly kassai jogakadémiai tanár. Érvelése amig egyrészt tudományos magas-laton áll s következetességében el-lentmondást nem is tűr, — másrészt a kulturális fejlődés s a nemzeti ál-lam érdekei védelmében oly megcá-folthatlan igazságokkal juttatja Kas-sának a III. egyetem felállítására kér-désében az első helyet, hogy okfej-téseit olvasva, más vélemény nem is verhet gyökeret a lelkekben, mint az, hogy a III. egyetemnek nincs ez országban hivatottabb talaja mint Kassán. — Kívánatos hogy dr. Ba-lás röpiratát mentől többen olvassák, mert annak igazságai s felvidékünk kulturális helyzetéről szóló vázlatai valóban nagyérdekűek hazánk felső harmadrészének népe szemében. Re-mélhető, hogy a kitűnő fejtegetés nem is fogja eltéveszteni hatását az illetékes körök előtt.

A Divat Szalon XX. évfolyamát járja. Mialatt az asszony-szabadító, asszony-boldogító apostolok szószé-kekről hirdetik a felszabadulás, a bol-dogulás ígét, a mi egyetlen magyar asszony-ujságunk csendes munkálko-dása, dobszó és trombitaharsogás nélkül körülbelül célhoz is ért: fel-szabadította az asszonyainkat s meg-nyitotta előttük a boldogulás útját. Felszabadította őket a tudatlanság, a tértelenség járma alól s megismertetvén őket a munkával és a kötelesség-ekkel, utat nyitott nekik az egyetlen igaz boldogulás felé. — Azok, a kik e derék, komolyirányú női lap sorait husz év óta olvasgatják, nem lettek

tudósok, ügyvédek, szónokok, nem lettek még csak választó és választ-ható polgárok sem, hanem asszonyok lettek a szó amé nemes, hasznos, áldott értelmében, a milyennek a magyar asszonyt, a férfi feleségét Szabóné Nógall Janka, a Divat Szalon munkás szerkesztője képzeli. A divatlap csábító és kedvelt jellegje alatt komoly, szent czélu tanítások jutottak el a magyar uri házak asz-szony-szobáiba és elvégezték becsü-lettel az asszony-szabadítás és asz-szony-boldogítás munkáját. Ezért meg kell becsülnünk a Divat Szalont a derék asszony-ujságot, mely a mi megbecsülésünket busán viszonzozza is. Szébb, díszesebb, tartalmasabb s főképen nemesebb irányu lapja nin-csen az asszony-világnak, jobb ta-nácsadója, vagy hűségesebb támoga-tója sehol. Ebben a lapban mindent megtalálhatunk, a mire a dolgos, szorgalmas, tudnivágyó nőnek szük-sége van, mindent, még a takarékos-ság példáját is, mert hiszen ebben is előljár s az ingyen-mellékletekkel, gyermeklappal, szabásivekkel bőven ellátott fényes kiállítású és dus tar-talmu lapot a lehető legolcsóbban adja. Negyedévre 3 koronáért. A Divat Szalon kiadóhivatala, mely Budapest, IV., Eskü-ut 5. sz. alatt van, mindenkinek ingyen és bér-mentve küld mutatványszámot, ki e végett hozzáfordul.

A külföldi lapokat teljesen pó-tolja a Radnay E. na szerkesztésében megjelenő Budapesti Bazár ez az el-sőrangú magyar modern divatlap, melynek művészi izléssel készült mo-dell képei és kiváló szabásmintái a legkényesebb igényeket is teljesen kielégítik. Előfizetési ára negyedévre 2 korona. A rendkívüli kedvezmé-nyek a lap boritékján olvashatók. Mutatványszámokkal készséggel szol-gál a kiadóhivatal: Budapesti Bazár kiadóhivatala, Budapest, VIII. Baross-utca 22. szám.

TANÜGY.

— **Uj állami óvoda.** A vall.- és közokt. m. kir. miniszter Alsógyertyán községben állami óvoda szervezését rendelte el, — elfogadván a községnek idevontatkozólag tett megajánlásait. A községi képviselő-testület határozata a közgyűlésen került tárgyalás alá s mivel azt jóváhagyta a törvényható-ság, az uj óvoda az 1907. szept. 1-ével meg lesz nyitható.

— **Helyettesítések.** Pribuszné Pó-lányi Rózsa bodrogszerdahelyi állami népiskolai tanítónő hosszabb időre szabadságotatván, helyettesítésével a vármegye kir. tanfelügyelője Orosz Ilona sátoraljauihelyi lakos, kitűnően képesített okl. tanítónőt bízta meg. — Töketerében Schidek Agostonné helyettesítésével további három óra, Schweitzer Leopoldina tanítónő foly-tatólag megbízott. — A mádi ál-lami iskolánál Vértés Ignác beteg tanító 3 havi szabadságot nyert. — Helyettesítésével Kiss Károlyné sz. Theisz Mária okl. tanítónő bízott meg.

— **Latinnyelv a polgári iskolá-ban.** A homonnai állami polgári fiuis-kolában a latinnyelvnek mint rend-kívüli tantárgynak tanítását a közok-tatásügyi m. kir. miniszter az 1906/7. tanévre is elrendelte s az ezen tan-tárgyra jelentkezett növendékek által fizetendő mérsékelt tandíjon felül az előadó tanár díjazására a kultusz-tárca terhére évi 300 koronát utalvá-nyozott.

— **Államsegélyek.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium újabban a következő államsegélyeket utalványozta: 1. Fizetés kiegészítésre: a laborefői gk. II. tanítónak 660 kor. 2. Korpótlékokra: a vajdácskai gk. tanítónak 100 kor. a dámóci gk. II. tanítónak 200 kor. a kistoronyai

ref. tanítónak 100 kor. — Kiutalt továbbá Kiss Elek sárospataki állami tanítóképzőintézeti tornatanárnak kor-pótlék fejében évi 400 kor. és a pzdicsi állami népiskola 2 tantermének beburorozási költségeire 754 koronát.

== Fegyelmi ítélet. A vármegyei közigazgatási bizottság kebeléből alakult fegyelmi választmány Láng Géza nagymihályi állami tanítót 40 kor. pénzbüntetésre ítélte.

== Iskolaépítési segély. A közigazgatási bizottság a vármegye kir. tanfelügyelőjének előterjesztése alapján Várjeszenő községnek iskolaépítési költségek fedezésére a közművelődési alpból 600 koronát utaltványozott.

NYILT TÉR.)*

Tájékoztató.

Mint azt annak idején a helyi újságok is hírül adták, a Magyar Király szálloda épületét megvettem és tetemes anyagi áldozatok árán újja renoválva, eleget kívánok tenni ama annyit hangoztatott óhajnak, hogy Sátoraljaujhely városnak egy modern, pazar fényvel berendezett szállodája legyen.

A „Magyar Király” épületében eddig prosperált szálloda, kávéház és étterem üzeme jövő évi január hó elsejével lezárul; teszem ezt azért, hogy a renováláshoz már most hozzáfoghassak és az ugyszólván egészen újjaalakított s jelentősen kibővített

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

szálloda, kávéház s étterem már 1907. évi július elsejével átadható legyen a nagyközönségnek. Ez okból folyólag ez uton is értésem adom az érdekelteknek, hogy a régi szállodai, kávéházi és étteremi berendezés s felszerelés már január elsejétől kezdődőleg megvásárolható.

Azt erősen hangsúlyoznom talán fölösleges is, hogy újjaenováltan e régi vállalatot azon leszek, hogy a nagyközönség legmesszebbmenő igényeinek mindenben eleget tehessek. Annál könnyebben vállalkozhatom erre, mert a régi épületből ugyszólván csak a puzta négy fal marad meg, 45 lakószoba lesz, mind modernül, elegánsan berendezve, villanyvilágítással s légfűtéssel ellátva, Hatalmas táncterem, szolid alapon vezetett kávéház és étterem, fürdőszoba, szóval egy modern, nagyvárosias szálloda minden szerve ad majd teljes kényelmet t. vendégeimnek.

Szükségesnek véltem mindezt ez uton is nyilvánosságra hozni, mert a városban olyan hírek keltek szárnyra, mintha tervemtől elálltam volna.

Keresztessi Lajos,
a szerencsi nagy-szálloda s vendéglő tulajdonosa.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Tisztelt olvasóinknak, munkatársainknak s lapunk barátainak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk! Jambó. Beküldött dolgozata gyengo kísérelt. Nem közölhető S. I. Helyben. Köszönjük; elolvassuk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Ehler Gyula.**

Kossuth Ferencz levele:

„Csuzos bántalmaknál az „INDASZESZ” bedörzsölése jó hatásának mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.”

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

INDASZESZ

gyógyfü sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Údit és frissit. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyurókenő kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha, influenza, tag-szaggatás és mindennemű meghűlésből eredő bajok ellen. A székelyhavasi „INDASZESZ” össze nem tévesztendő közönséges sósborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszki vonatok, holott az „INDASZESZ” székelyhavasi gyógyfüvekből előállított és hatásában felülmulhatatlan gyógyszer. Egy üveg székelyhavasi „INDASZESZ” fölér 10 üveg közönséges sósborszeszszel.

A törvényesen védett székelyhavasi „INDASZESZ” kapható minden gyógyszer-tárban, valamint Nagy Ferencz, Spindler Károly, id. Weisz Márk, Grosz Adolf és Stercz Jenő sátoraljaujhelyi cégeknél.

Mily óriási a különbség

oly otthonban, hol a gyermekek nem betegesek, nem gyöngék és nem idegesek, hanem egészségesek, boldogok és állandóan jó kedélynek örvendenek. A gyermekek gyógyítására és egészségben tartására egyike a legjobb szerekek az alphasphorsavas méz és nátron hozzáadásával készülő SCOTT féle EMULSIO, mely reudkívül erősítő és gyógyerejével a gyermeket gyorsan juttatja erőteljes egészséghez. — A SCOTT-féle EMULSIO kellemes, édes ízű, minélfogva könnyen bevehető és mivel egyuttal feltétlenül könnyen emészthető is, az étvágyat gerjesztí és az összes emésztési szervek működését rendezí, hatásának erejében okvetlenül messze felülmulja a közönséges csukamáj-olajat.

A SCOTT-féle EMULSIO valódiságának jele a „hátán nagy csukabalat vivó halász” védjegy. Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL
„Városi gyógyszer-tára”
BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCZA 34/50.
Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.
Kapható minden gyógyszer-tárban.

H I R D E T É S E K.

Megvételre keresek

Zemplén vármegye — buzatermő vidékén — egy 40 - 50 ezer korona értékű birtokot.

Esetleg cserébe egy csongrádme gyei hasonértékű birtokért. — Az ajánlatot kérem Berzékre, posta helyben, Zemplén vm. Bráidsver Bénéhez intézni.

Kiadó lakás.

Kazinczi-utcai 532. sz. házamban 1907. évi május hó 1-től egy emeleti lakás kiadó.

A lakás négy szoba, előszoba, fürdőszoba és az összes szükségelt mellékhelyiségekből áll.

Bővebb felvilágosítással szolgál **CSAPÓ LAJOS.**

Köhögés!

A ki ezt figyelembe nem veszi, saját élete ellen tör!

KAISER-féle Mell-Caramellák

a Három fényő védjeggyel. Orvosilag megvizsgálva és ajánlva köhögés, rekedtség, hurut, elnyálkásodás és torokhurut ellen. 5120 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány tanúsítja, hogy ezen Caramellák hatása páratlan. Egy csomag ára 20 és 40 fill. Kapható: Horváth Mátyás Sárospatak és Hazay Géza gyógyszerészeknél Töketerében.

Biztosítsd életedet!

„AZ ANKER”
ÉLET- ÉS JÁRADÉK-BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
Magyarországi vezérképviselőség:
Budapest, VI., Deák-ter 6. (Anker-udvar.)
ALAPITTATOTT 1858.

Vagyon 1905. év végén **168.5 millió korona** melyből **MAGYARORSZÁGON 23¹/₂ millió korona** van elhelyezve.

1906-ban B) osztalékterv szerint a befizetett díjak arányában az évi díj **30 százalékáig emelkedő nyeresémosztalék** fizettetett ki készpénzben.

Olcso díjak. Méltányos feltételek.
Előnyös vegyes és gyermekbiztosítások.
Prospektus kívánatra ingyen.
Képviselve Sátoraljaujhelyen:
KOVÁCS DEZSŐ által.

Biztosítsd életedet!

A világ legjobb cséplőkészletel. Teljes jótállás kitünő cséplésért.

112 díjjal kitüntetett!!

A világ legegyszerűbb és legtükéletesebb **motor-cséplőkészleteit,** valamint a legtükéletesebb **benzin-, petrolin-, ásványolaj-motorokat** ajánlja teljes jótállás mellett legjutányosabb árban 3-5 évi részletfizetésre:

Kállay motortelepe Budapest, IV. Nagymező-utca 43.

Csak ezen telepen szerezhethők be a világhírű, szabad szemmel látható befeeszkendező készülékekkel ellátott **gazdasági és ipari célokra legalkalmasabb és villamos gyújtásu benzinlokomobil cséplőkészletek.**

benzin-, petrolin-, ásványolaj-motorok

Nagy munkateljesítés. * Olcsó árak. * Legosekélyebb napl költség. Aki elismert kitünő szerkezetű olcsó motort akar venni, forduljon bizalommal ezen szakértő céghez.

Tessék a pontos címre ügyelni! **Kállay motortelep Budapest, Nagymező-utca 43.** Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik. Motoraink terjesztése érdekében használt gőzgépek cserébe vétetnek.

Tanuló
könyvnyomdánkban
azonnal fölvetetik.

Nem nyomja **fejemet a bú!**

mert már tudom, hogy a legcélszerűbb **karácsonyi és ujévi ajándék**

egy fénykép
selyemre, bársonyra, vagy szaténra, melyek **Halász J.** fényképésznél készíttetnek.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b tudomására hozni, hogy mindenem ingatlanok vételét — eladását — bérbeadását, avagy bérbevetelét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrovidebb idő alatt közvettem.

Jóhírnevű vendéglőmben kitünő asztali bor 34 krtól 40 krig, továbbá valódi hegyaljai számorodni 1 frt 20 krtól 1 frt 60 krig kapható.

Weinberger Manó.
Sajuhely, Korona-u.

A Sátoraljaujhelyi Népbank mint Takarékpénztár

1907. január hó 23-ik napján d. u. 3 órakor tartja meg

XXXVII. évi rendes közgyűlését

saját helyiségében, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása.
 2. Az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak jelentése az 1906. évi üzlet eredményéről.
 3. Az 1906. évi mérleg és az 1906. évi osztalék megállapítása.
 4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése iránti határozat.
 5. Az alapszabályok 37-ik, illetve 62. szakasza értelmében 2 igazgatósági tagnak és 1 felügyelő bizottsági tagnak választása.
 6. Az alapszabályok értelmében netán beadandó indítványok felett határozat.
- Az 1906. évi mérleg és igazgatósági jelentés 1907. évi január hó 5-ik napjától az intézet helyiségében kitéve leendő.
A részvények szelvényekkel együtt az alapszabályok 27-ik szakasza értelmében az igazgatóságnál leteendők.
- Kelt Sátoraljaujhelyt, 1906. évi december hó 22-én.

Tisztelettel:

Az igazgatóság.

Épületek, bútorok és termények

tűzkár elleni biztosítását,

továbbá

élet- és járadék biztosítást

a legelőnyösebb feltételek mellett
eszközi az

Első Magyar Általános Biztosító Társ.

kerületi ügynöksége

Sátoraljaujhelyt, a Zemplén kiadóhivatalában.

A biztosítandó épületek és ingóságok felvételére kívánatra saját megbizottunkat küldjük ki.

LEGUJABB SZERKEZETŰ

CZIMBALMOK

Schunda Venczel József

cs. és kir. udvari hangszergyáros

— hírneves gyártmányaiból —

állandó bizományi raktárt tart

WERNER SÁRIKA okl. czimbalom tanárnő

czimbalom-magániskolájában Sátoraljaujhely.

— Kedvező részletfizetési módzatok. —

Tenyészbika

3 drb. nyugoti fajta 2—3 éves, megvételre kerestetik. Ajánlatokat az állatok leírása és az ár megjelölésével Tokaj nagyközség előljárósága elfogad.

— Egy teljesen új —

100 kötetes

„Jókai nemzeti kiadás”

jutányos árban eladó.

— Czim a kiadóhivatalban. —

Világkiállítás St. Louis 1904
Legmagasabb kitüntetés „Grand Prix”

Globus

tisztító kivonat
Jobban tisztít mint bármely más fény-tisztítószer.

Pályázati hirdetés.

A legyesbényei (Zemplén vm.) róm. kath. hitközség 2 tantermes iskola és 2 tanítói lakás, továbbá gazdasági épületek építésére pályázatot hirdet.

A pályázni szándékozók a tervrajzot és költségvetést, mely az államépítészeti hivataltól jóváhagyva lesz, az 1907. év január 20-ig bezárólag Szekeresy János rk. lelkész, iskolaszéki elnökhöz Szerencsre tartoznak benyújtani. — Az elfogadott tervrajz 50 koronával díjazatik.

Legyesbénye, 1906. dec. 16.

Szekeresy János,
isksz. elnök.

Hirdetés.

A t. cz. közönség tudomására hozzuk, hogy alulírott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig terjedő

Törlesztéses kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

HÜTTL TIVADAR
BUDAPEST

CS. KIR. UDV. SZALLÍTÓ SAJÁT PORCELLÁN-GYÁRA BUDAPESTEN

ALAPÍTOTT 1894. ÉVBEN

PORCELLÁN-GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐ V. DOROTTYA-U. 14.

Étező-, teás-, kávé-, mosdó-, üvegkészletek stb. Háztartási cikkek, Kelengyék.

KÉPES ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA BÉRMENTVE

RÉTHY BÉLA
GYÓGYSZERÉSZ

PEMETEFÜZÜKORKA

BÉKÉSCSABÁN

ÁRA 60 fillér.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle cu orkani pemetefű.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényénél, csúznál és meghűléseknél, bedörzsölésésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D. Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz“

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Eladó ház.

Sátoraljaujhelyben, a Csillag-utca 348. ö. i. szám alatt lévő 2 lakás hozzávaló mellékhelyiségekkel és kerttel együtt szabad kézből eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos ugyanott.

Eladó

Sátoraljaujhelyben a „Vörös ökör“ épületben egy jó forgalmu **himzőminta előnyomda.**

Bővebbet ugyanott.

100 darab kukoricán hizlalt **sertés** egyenként is eladó.

Értekezhetni: **Behyna Testvérek** cégnél.

SINGER

varrógépek

a leghasznosabb

karácsonyi ajándékok.

Singer Co. Varrógép Részv.-Társaság.

SÁTORALJAUJHELY, Fő-utca 493.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával, czélszerűen és gondosan gyártott jöhírnevű gépeit, nevezetesen:

Szeeskavágókat kézi vagy járgányhajtásra.
Répvágókat és tengeri morzsolókat.
Olajgyár berendezéseket.
Örlő- és daráló malmokat, Progress-tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket.

Továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat. Szeszgyár berendezéseket m. p. Henze-fűzők, kavarázó készülékek, malata és burgonya zuzókat stb.

Gépgyárunkban gyártmányainknak jelentékeny készletét tartjuk állandóan raktáron.

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödénk gyártmányainak árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

**Még nem létezett
alkalmi árak!**
Az idény legnagyobb feltünősége!

Selyemblousok kor. 3.80, 4.20, 5.70 és feljebb. Szövetblousok 1.80, 2.70, 3.40 és feljebb.
Angol kosztümök 10.25, 14.70 és feljebb. Angol aljak 1.80, 2.70, 3.90 és feljebb.

Eladásra kerülnek még:

férfi és női fehéreneműek,
jáger-árak, nyakkendők, ha-
risnyák és keztyűk.
Csipkék, szalagok, ruha-
diszek, rövidárak.

Kézimunkák mesés olcsón!

SZEGŐ SÁNDOR Az alkalmi árak
divatáruháza, S.-A.-Ujhely Főtér. decz. 31-ig érvényesek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig.
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták,
konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, „Planet Jr.“ kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók,
őrítő-malmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Budapesten
az egyetlen
független
ellenzéki

nagy napilap

„AZ UJSÁG“

Előfizetési ára:

Egész évre 28.— kor.
Fél évre 14.— kor.
Negyed évre . . . 7.— kor.
Egy hónapra . . . 2.40 kor.

December hó első felében **AZ UJSÁG** minden
előfizetője ingyen és bérmentve megkapja
AZ UJSÁG gyönyörű „**ALBUM NAPTÁR**“
ajándékát színes műmellékletekkel.

Megrendelési cím: **AZ UJSÁG** kiadóhiv. Bpest, Rákóczi-ut 54.

Első zemplénmegyei honi butor-csarnok
S.-a.-Ujhelyben.

Átköltözködés miatt

a Vörösökör épület 8 termében felhalmozott összes
raktáron lévő butorkészletemet
melyek között számos karáesonyi és ujévi ajándéknak
alkalmas butornemű is van

**bevásárlási áron alul is
elárusítom.**

Egyszersmint értesitem a n. é. közönséget, hogy
butor-raktáramat 1907. évi január 1-től

a Kazinczy-utcza és Csalogány-köz sarkán
lévő saját házamba

helyezem át.

Kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK,
butor-csarnok tulajdonos
Sátoraljaujhely, Vörösökör épület.

Szemgyógyintézet Miskolczon
Széchenyi-utca 5.
dr. Vajda Géza szemorvos vezetése alatt.

A legelőkelőbb orvostanárok által ajánlott
és a kiállításokon aranyérmekkel és dísz-
oklevelekkel kitüntetett

Esterházy cognac,

mely a közönség kedvencz itala.
Mindenütt kapható.

* * *

Központi iroda:

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár

BUDAPEST,
V. ker., Nádor-utca 16.

A „ZEMPLÉN“ karácsonyi melléklete.

Karácsony ünnepén.

Szívből üdvözöllek karácsony, magasztos ünnepe az emberiségnek!

A hála és szeretet túlaradó boldogságával hirdetjük a lélekemelő angyali szózatot: „*Dicsőség Istennek a magasságban, békeség a földön a jóakaratu embereknek!*“

Isten megkönyörült a gyarló emberiségen s egyszerű fiát küldötte hozzánk, hogy megtanítson az igazságra, menyét teremtsen itt a szeretet által.

A szeretet és az igazság az emberi nem testvériségének alapja s helyes fejlődésének rugója. S épp ez a két főséges eszme hiányzott az ó-kor emberiségének tudatából. Hiába keressük a legnevezetesebb ó-kori törvényhozóknál s a legnagyobb bölcselők irataiban.

Krisztus isteni bölcsesége vezette rá az emberiséget az igazság ismeretére s az Ő vallása tette az embereket egymás közt testvérekké. A kereszténység vetette meg az emberi méltóság alapját s ez tartja fön ezt az alapot megingathatatlan erősségben. Pedig — sajnos — annyi történt ezen alap lerombolására, főképp az újabb időben.

Volt egy nagy mozgalom, melyet a népek történetében a tudományok föléledésének neveznek. Ez egyttal a pogány szellemben rejlő nemesebb erők felébredése volt, melynek jelentőséget éppén a keresztény-szellem átalakító fensége adott. Az ó-kor művészetében és irodalmában nyilvánuló szépet a kereszténység szelleme megnemesítette, tudományát mélyebbé s tartalmasabbá tette. A nagyszerű alkotások korszaka köszöntött be művészetben, irodalomban és tudományban egyaránt. Ez azonban csak addig tartott, míg a mozgalmat a keresztény-szellem termékenyítő ereje táplálta. Amily mértékben fogyott emez erő, ugyanoly mértékben hanyatlott ama nagy szellemi mozgalom értéke s gyöngült alkotásainak tökéletessége, míg bekövetkezett a bomlás.

Az emberi tudomány mihamar szembe fordult a vallással. Mintha bizony a tudás és hit ellenkeznék egymással.

Még manapság is vannak hivei ama téves nézetnek, hogy a kereszténység hitelvei korlátozzák a tudomány szabadságát. Korlátozzák igenis a tudománytól fölzaklatott elme képzelgéseit, de nem a józan ész megfontolva tett előhaladását. Valójában többet is hiszünk a tudomány terén, mint amennyit igazában tudunk. Mi okon helyezi hát a tudomány szembe a maga kis igazságait a vallás nagy és állandó igazságaival?

A betlehemi jászol előtt, melyből a kisugárzó igazság fénye állandóan ragyog ma is, örömdalt zengenek a meny angyalai, a három napkeleti bölcs képében hódolatát hozta oda az emberi tudomány s az egyszerű pásztorok által ajándékait vitte Istenének az őszinte szeretet.

Gyönyörű jelkép! Célunk az egekben van, ahonnan az isteni gyermek az angyalok harsogó zengése közt alászállott. A földön pedig bennünket, gazdagot és szegényt, tudóst és tudatlant, előkelőt és alantost a szeretetnek kell egybekapcsolnia. Meg is volt ez hosszú időközön keresztül s részben meg van ma is. Ma már azonban csak részben.

A tudomány rövidlátó gögje előmozdította a hitetlenséget, ez pedig megingatta az emberek testvériségébe vetett bizalmat s akadályozza egymásnak keresztényszeretettel való megbízulását. Szinte feledni látszunk, hogy egy atyának vagyunk a gyermekei s ha e földön nem is, de a halál után minden bizonynyal mindnyájan egyenlők leszünk.

Az újabb társadalmi mozgalmakban sokféle törekvést látunk az emberek egyenlőségének a kivivására. Legtöbbje félszeg irányú törekvés. Némelyek a trónok ledöntésére, mások az oltárok földulására igyekeznek; ez a társadalom egyes osztályai ellen izgat, amaz az egész állami rend fölforgatására törekszik. Nem gondolják meg, hogy vészes igyekvésük a legjobb esetben is csak sámsoni dicsőséget hozhat s az épület, melynek oszlopait rengetik, romjai alá temetheti őket is.

Az emberiség történetében számos nagy ellentétek voltak, melyeknek gordiusi csomóját nem a tudomány fegyvere vágta ketté, hanem a szeretet odaadó türelme bontogatta föl. A tudomány sok csodás dolgot hozott létre, de az embertársainak felsegítését célzó intézményeket legtöbbször még sem az ész ereje, hanem a szív lelkesedése teremtette meg. Ugyan így az emberek egyenlőségére vonatkozó nagy kérdéseket sem kizárólag a tudomány hideg fényénél, hanem a szeretet melegítő lángjánál fogjuk megoldani. Hiszen ott a példa! rég meg van írva a könyvek könyvében, hogy az emberek egyenlőségének megdönthetetlen biztos alapja a keresztény szeretet.

Ez a lélekemelő érzés töltse be sziveinket a béke és szeretet nagy ünnepén, akkor értjük meg igazán a magasztos égi szózatot: „*Dicsőség a magasságban Istennek, békeség a földön a jóakaratu embereknek!*“

Szendrői Holozsnyay Cyrill.

Parnói Molnár Borbála-

(1760—1825.)

Irtta: Dr. Perényi József.

Parnói Molnár Borbála a legrokonszenvesebb női íróink közé tartozik. Az élet szenvedései teszik költővé. E tekintetben sok rokon vonást fedezhetünk fel közté és *Petróczy Kata Szidonia* között, aki a XVII. század magyar lyrikusai között elsőrangú helyet foglal el.

Költészetében nem találunk semmi erőltetett szentimentalizmust, ami női költőinket leginkább jellemzi. Az elképzelt világfájdalomnak, mely siránkozóvá, vizenyőssé, lágygá, semmitmondóvá s végre boszantóvá teszi asszonyköltőink nagyobb részének költeményeit — nála semmi nyoma. Atézerte, *dítelte* épen úgy mint XVII. századbeli költőtársai, mindazt, amiről verseiben zeng. Költészete közvetlen, őszinte, igaz, belőle értjük meg élettörténetét. Lelki-világának hű tükré, mely a maga valóságában tárja elénk erős lelkületének küzdelmeit szerencsétlen sorsával.

Lantja enyhülést hozott sokat szenvedett lelkének. Miként a könyv csillapítja a szív keservét, úgy könnyit szenvedéseinek egy-egy költemény.

Költészetének kerestelensége, egyszerűsége még vonzóbbá teszi egyéniségét. Mindezek alapján nem is tartjuk túlzottaknak azokat a dicséreteket, a melyeket még életében hallott költői műveiről. — Így *Beregszászi Pál* egyik német nyelvű munkájában, amelyben a magyar és a keleti nyelvek rokonságát fejtegeti és azt is magyarázza, hogy a magyar nyelv elég gazdag hangzókból s így alkalmas a költői előadásra, a többek közt ezeket írja: „*Egy most élő fiatal költő, Molnár Borbála, ki Ujhelyben, Tokaj vidékén született, már négy kötetet — az ötödik amint értesültem legközelebb jelenik meg — adott ki; ezek oly szépek, hogy az idegen ajku fáradságát eléggé jutalmazza, ha csupán ezek miatt — a többi még szebbet nem is emlitem — tanulja meg a magyar nyelvet*” — s az első kötet négy darabját idézi német fordításban. *Döbrentei Gábor* szintén nagy dicsérettel emlékszik meg Kazinczyhez írt egyik levelében „*az Erdélyiek Molnár Borbálájáról*.”

Minket elsősorban azért is érdekelt Molnár Borbála viszontagságos élettörténete, mert városunk szülőtte. Molnár Borbála sok helyütt szét-szórt életrajzi adatait a következőkben állíthatjuk össze.

Molnár Borbála 1760-ik év szept. havának 16-án született Sátoraljaúj helyben, ahol atyja Molnár András a hartai malom bérlője volt. Első oktatását atyjától nyerte, aki igen furcsa ember lehetett. Megtanította lányát olvasni, de az írás mesterségétől féltő gonddal óvta, hogy szerelmes levelek írására ne fordítsa tudását! De a gyermek leány tanulmányai erősebbek voltak az atya értelmetlen aggodásánál. Lopva tanul meg írni s annál nagyobb szenvedélyvel műveli lelkét. Mintha csak előre sejtette volna vigasztalan jövőjét.

Nemely egyéniségek rendkívül korán lesznek önállókká, érettekké. Valami lelki kényszer hatása alatt állnak, mely nyugtot nem enged, mely folyton úzi, hajtja őket a munkára. Így lesznek csakhamar szellemileg érettekké, jellemők csakhamar kialakul és megszilárdul. Ily egyéniség volt Molnár Borbála is.

Molnár Borbálát szívtelen atyja eljárása kényszeríti az önművelésre. S minél inkább távol szellemi látköre, annál mohóbb vágygál folytatja tanulmányait. Ily körülmények közt serdül fel tizenhét éves hajdanán.

S most kezdődik életének szomorú korszaka. Tizennégy teljes esztendő a szenvedések szakadatlan láncolata. Életének borús egét sohasem világítja meg a nap egyetlen jótékony sugara.

Atyja férjhez adja — férjhez kényszeríti egy nyers, anyagias gondolkodású férjúhoz. Férjét sohasem szerette. Az ő lelkében más érzelmek lakoztak. Ideális, fennkölt gondolkodású nő, ki

elmereng a természet bájain, ki örömet talál a rét virágában, a madár dalában kinek ezer csodás dolgot mesél az erdő zugása. kinek lelkét megindítja a felhők könye is ki a természet hatalmas erejét csodálja az ég haragiában. Férje hétköznapi gondolkodása, durva lelkü feleségét. Tettleg is bántalmazza. Így telik el tizennégy esztendő „*unt páros világban*” és három gyermeke született.

Lelke fájdalmainak enyhítésére tollat fog és szíve összes búját-bánatát költeményeiben juttatja kifejezésre. De lelke szülőttei sincsenek biztonságban a vad férj előtt. Egy őri-etlen pillanatban írásai közt találja meggyötört feleségét, elragadja tőle azokat s megsemmisíti. Az asszony már a válásra gondol. De a nő fölött győzedelmeskedik az anya. Tovább türi méltatlan megaláztatását míg végre megkönyörül rajta az ég. Férje 1791-ben meghalt.

Most egy abajimegyei faluba húzódik vissza, hol örökségén élt anyja ápolásának, két szegény testvérének, gyermekei nevelésének és a költészetnek.

Költeményei csakhamar nagy hirre jutottak. Gróf *Ráday Gedeon* egyre buzdítja, levelezésbe bocsátkozik *Édes Gergelyvel*, az egyhangú verselés ismert mesterével.

Három évi remeteélet után — nem tudjuk mi okból — Vácra tette át lakását. (1794.) Itt kapta *Mikes Anna* grófné verses leveleit, melyben barátságát ajánlja föl neki és egyben meghívja magához Apafira, Erdélybe. Molnár Borbála nem habozott sokáig a megüdvözítő meghívás elfogadásában. 1795-ben el is ment. Finom modora, műveltsége annyira lebilincselte a grófnét, hogy magánál marasztotta. — Huszonkét esztendőt töltött a grófné házában és ez idő alatt megfordult a legelőkelőbb erdélyi társaságokban. A téli hónapokat rendszerint Kolozsvárt töltötték, az év többi szakát a kis Egeresen. *Kazinczy Ferenc* 1816-ban Erdélyben jártában meglátogatta a költőnőt és e látogatásáról a következőket írja *Erdélyi leveleiben*: „*Özvegy báró Dániel Istváné, előbb báró Bornemisza Pálné, szül. gróf Mikes Anna excnál két barátom vezetete fel. Nyolcvan esztendő s tíz év óta szemeli egészen el vannak sötétülve . . . Ez asszony nem ért németül s Molnár Borbálát házában tartja, hogy számára fordítson holmit, a mi aztán asszonyának felolvastassék. S így ezen általam mindaddig nem ismert földimét is . . . megláthatam vala, kit korunk asszonyi írói közt, mindig megkülönböztetéssel fog nevezni irodalmunk; ötlet természet, szenvedés és az Édes Gergely vezérlései tették verselvé.*”

Erdélyben ismerkedett meg az ottani híres költőnővel *Uffalvi Krisztinával* (1761—1818), kinek sorsa sokban hasonlított az övéhez s kinek néhány dala a kor legjobb termékeivel versenyez. Nyelvre és formára még a XVIII. század izléséhez tartozik ugyan, de hangja igazi lyrai. *Uffalvi Krisztina* 1796. nyarán verses levélben kereste fel és kérte barátságát.

1817-ben meghal úrnője és ekkor megvált Erdélytől és Hajdu-Bagosra vonult, ahol egyik fia jegyzői tisztet viselt. Itt *Kazinczy Ferenc* újlag felkereste, itt töltötte élete végét, folyton foglalkozva a költészettel sőt még a bölcsészettel is, a mellyel már előbb is szívesen foglalkozott, mit az a körülmény is bizonyít, hogy még 1800-ban készült egy bölcséleti munkáját kiadni, de ez nem maradt reánk, hasonlóképpen leánykorában írt verseit sem őrizte meg. 1825-ben halt meg Hajdu-Bagoson.

Költeményeinek első kiadása 1793-ban jelent meg az erdélyi főurak anyagi segítségével Kassán 4 kötetben és már a következő évben napvilágot lát a második kiadás is, a mi föltétlenül népszerűségéről tanuskodik. Sőt mint érdekes körülményt megemlítem, hogy 1794-ben (március) midőn az I. kötet példányai már elfogytak, Molnár Borbála nyilatkozik, hogy *tudta nélkül verseit utánnyomatták és Pesten, Kassán, Pozsonyban, árulták*. 1797-ben ismét panaszkodik, hogy *Szathmári István*

híre és tudta nélkül sok hozzáadással nyomatta ki verseit. Verseinek eredeti kézírata a Nemzeti Múzeum könyvtárában van.

Egyéb művei a következők: *Egy nemes cselekedet leírása* (költemény, 1797.); *Csizi István főstrámszesterrel folytatott verses levelezése* (1797.); *Máté Jánosnéval folytatott levelezése Barátsági vetélkedés cím alatt* (1804.); *Szerencsétlen indulat* (1804.) Egyéb levelezések.

Az elmondottakból világos, hogy Molnár Borbála nem volt közönséges tehetség. Kera lyrikusai közt méltó helyet tölt be. Emlékének pedig első sorban mi tartozunk áldozni, hiszen városunk szülőtte!

Karácsonykor.

Földre szállott az Üdvözítő,
Otthagya égi trónusát.
Nem keresett fényt, pompát, kincset,
Nagyszerű márvány palotát;
Szegényes, kicsiny istállóban
Huzta meg magát csendesen —
Hozsánna édes Üdvözítőnk
Dicsőség Néked odafenn! . . .

A földre jöttél hogy felszáríts
Sok égő, fájó könnycseppet —
Hogy arra taníts: mi a béke,
Az igazi nagy szeretet.
Hogy öröm és megelégedés
Legyen a szíven, lélekben —
Hozsánna édes Üdvözítőnk
Dicsőség Néked odafenn! . . .

A fenyőfákon kigyul a láng,
Öröm, mosoly az arcokon —
Buzgó imádság kél a szíven
Ma, a születés-napodon —
Az öreg, ifju és a gyermek,
Mind énekel ma szeliden:
Hozsánna Édes Üdvözítőnk
Dicsőség Néked odafenn! . . .

Ilonka.

Jézus és Nietzsche.

Ha talán nem volna is derűs, kedves és békelehelő karácsony, ha nem volnának is olyan külső megállóhelyek, mint az ünnepek, amelyek egyenesen felhívják a siető és saját dolga, sorsa pókhálóján szövőgető embert az eszmélkedésre, még úgy is élénk kerülne ez a név: Jézus a názareti ács fia. Az emberspecies legtünetesebb példányai is megérik az ó nagysággal s megállnak a hatalmas gránit oszlop előtt, amely az ő személyében porladhatatlanul beépült történetünkbe. A szegény, fényes, éjbefut alak Nietzsche is az évezredekre, mint lágy viaszra akarta kezét reá nyomni, rövid életét az örökévalóság pecsétjével kívánta díszíteni s a nagyságeresés s igénylés közben rábukant a Názáretire.

Különös, szokatlan együtt Jézus és Nietzsche. A szívtépő, a gyászos tragikum, a mennyből lebukás, mélységbe hullás tűnik legelőbb is fel s az ellentétek lármás játéka vonza szemünket. Az egyik bement és lakik a halhatatlanságban, a másik összezuza szép fejét annak ércpajún s alig élővé se lehet megápolni a rogyantat. Az egyik a tavasz, amint folyton fejjük át a gyümölcsös nyárba, a gazdagabb kialakulásba, a másira ráborul a vén, asszott, fonnyadó levelű ősz. Az egyik az emberek egének egy helyen álló napja, a másik fényes csillag, amelyik eltévedt égi pályáján s a céllal együtt, őh az utat is elvesztette.

Az egyik megsejti korán a véget, melyet nem érdemel s ráterül fiatal lelkére a szelid bánat kedves fátyola, de

mennyi nyugalom és biztosság van a bánatában, mennyit tesz a kényszerülő elköltözés előtt. A szó, a cselekedet nála az utolsó leheletig szolgálát, aminek értéke van, a fizetés, a megértés ott lesz, ahová megy, ahová megyünk, a hová utánam jöszök, mert minden még születő ember élete csolnakját aranyszálakkal kötötte a magáéhoz, hogy vonja majd az ismeretlen vizeken. A passzív nyugalomba mennyi aktivitás nyilvánul. A nagy minden örök sodrát ágyából ki nem térítheted, ne is merd azt megkísérelni, hajtsd meg fejedet. Légy gyöngé, gyöngéd, s cselekedeted utja érzésedből induljon ki, mindenre legyen mosolyod és könyved, a gyöngét gyámolítsd, a bűnöst szeresd legjobban. A méltó létezésed neve önfeláldozás. A föld alá kerülsz, mint az elvetett gabona, légy bölcs, hogy mindezt megértsd. A végtelenséget más adja meg.

Nietzsche pedig imádja az életet, erőt és egészséget, az ismert élet szűk, kicsiny és korlátolt neki, merész rajongással neki dől, hogy a keretek tágitásához, a határok kitolásához, a fokokkal nagyobb ember létesítéséhez. Vigyázatok, várjak, jöjjetek segítségemre ti félemberek, töredékek, emberkezdemények, a kinemmerült erő felséges, nagy új tyust fog szülni. Reménység borítsa el lelketeket, mert van még sok ezer ismeretlen út, az életnek sohasem járt földjei, szép szigetei vannak. Kábítsa szívetek a még fel nem fedezett ember és nagyságos világa. Szédítő magas pillérek koronás csucsára, égbe nyuló lépcsők végtelen magasára száll fel maga az élet, téres távlatokba akar nézni, boldog szépségek felé, azért kell neki a magasság. Látom ezt a jövőt, sok-sok tengerek széles hátán kifeszült már lobogó fehér vitorlája. Mennyi lehető van még az öserő folytán, a mi még ki nem fejtett. Áldozatok ez új tyusért. Üsd, öld, gyötörd az embert, hátha a hiu szörnyű kéjében megmozdul benne az Übermensch szikrája. A jót, a gyöngét, a szelidet és alázatost vesd meg, ezek a törpe lorcs, a dekadens emberek unott fájának rut nemzői. Az irgalom és könyörület megőrli a szilaj, új alakképző erőt. A gonosz lesz a mi imádott jónk.

És az Übermensch profétájának élete csupa láz: „*Flasume bin ich sicherlich*”; az erő és egészség imádója irodalmi működésre kénytelen meglopni a sóvárgott enyhület kevésszer kapott, tűnőperceit, amikor alább hagyának fájdalmi, szünik rosszullete s ujjongott egy nyugodt órák is: „*jetzt tanzt ein Gott in nur*”; a mindenség velejére néző szem alig lát 3—4 lépésnyire; a könyörtelenség hirdetője kedves, szelid, előzékeny és nagyon előkelő a való életben, szeretettel és jószággal tele s aki megvette az irgalmat, tárgyává lett annak.

Az új Ecce Homo profétája égvivásában meglátta a keresztre feszített fényes alakját és a vad madár örület visongásával támadt rá, maró karmait csapdosta szent testébe. A világ kevély költőjét az ő irgalmas és szerető szíve, a béke és bocsánat embere teszi lágygá, puhává, förtelmes rabszolgává a föld fiát, a ki ur, király és új isten lenne a bágyadt bölcsesség nélkül. Azért neki fog az erkölcs épülete alá-ásásához, merész, mély, földalatti munkába kezd. Láthatja, akinek van szeme a mélység ily nemű munkájához, hogy ő nagy temetéshez készül. A gyökérszálak minden erőt el akarja metszeni, hogy haljon el az erkölcs, a jó, amely pusztítja az embert, a Circe, a ki részeggé teszi a kritikai akaratot. Ha megmérték az ész horderejét, mérjük meg az erényt, erkölcsöt is, fordítsuk meg az értékeket, legyen jó a rossz, tiporjuk alá az emberiség szegényfoltját: a kereszténységet, amint ő is aláiporta az Imperium Romanumot, amely aere perennius volt. A gony maró savát önti a keresztény szentekre, akiknek arca sovány, száraz, halovány, vétkeztek a nagy jó: az egész, erőteljes, alkotó élet ellen, savanyú pillantásuk irigység, önmegtartóztatásuk dőlly, hazudják a bűnt, mit nem követtek el.

Tanuljátok meg a szent könyvből, hogy Pál egy dühös és szánalmas fanatikus, aki tolatkodó hévvel házal Krisztusa mellett, akit nem ismert és világalakká emelt.

Nietzsche egy derék pap fia volt, akinek házában a pietista kegyesség lágy érzései laktak, övéi életében ezt látta a nagyon fogékony gyermek és rémes megvilágításokra hajló író. Atyja igen korán elhalt s így fejlődése nélkülözött az erős és komoly férfi parancsoló akarata irányítását, képzelete szárnyán szabadon csaponghatott fel az égig és le a sötét mélységekig. Később Schopenhauddal és általában a kor pesszimizmusa mérgezte meg lelkét sagatta tele ólomsúlyokkal; a Wagner-rajongásból hamar is kigyógyult s minden, mi békére és nyugalomra inthette volna kedves halott lett a szegény betegnek.

A kereszténység sok torzjelensége csak olaj volt a Nietzsche kereszténység-gyűlölete lobogó tüze, de jó órákban tudott méltányos is lenni a kereszténységgel szemben, különösen egyes rekedt, bántó hangokat leszámítva, a sarki ellentétek éles hangsúlyozása mellett, hódolattal állt meg a Jézus személye előtt.

„Valóban korán halt meg ama Héber, akit a lassu halál predikátorai tisztelnek és azóta sokak végzete lett, hogy ő ily korán meghalt.

Még csak a héber könnyét és bánatát ismert a héber Jézus: már megszállotta a halálvágy.

Maradt volna csak a pusztában, távol a jóktól és igazoktól. Talán megtanulta volna szeretni az életet és földet... és ezekhez a nevetést. Higgyétek el, testvéreim. Ő nagyon korán halt meg, maga visszavonta volna tanításait, ha annyi ideig élt volna, mint én. Elég nemes volt ahhoz, hogy ezt megcselekedje.

De még éretlen volt. Éretlenül szeret az ifjú és éretlenül gyűlöl embert és földet. Lekötött és nehéz még a kegyele és a lelke szárnya. A férfi... jobban ért meg Életet és Halált.

A mit másnak kívánt: a magas kort és a mindentértő bölcseséget, az „élet e két csúcsát“ Nietzsche sem érte el, sajnálják is életének és szellemének ismerői, mert tőle nagyon sok visszavonást vártak. Végső szavai a kereszténység ellen durva tévedések és beszámíthatatlan kifakadások.

Az egyiknek, a Názarethinek minden év új Karácsonyt hoz, a másira pedig a feledés finom homokját szórja s mig szánjuk a megroggyant embert, a bukott lángész, a ki elvérzett eszméin, a másik örökre a Karácsony ifjú hőse, az Ecce Homo.

Márton János.

A rászedett vadász.

I.

Zemplén vármegyének
A közepe táján
Fekszik Gálszécs város,
A Dargó hegy alján,

A hol jó anyámnak
Egy híres dédapja:
Rozgonvi Lőrinc is
Az életét hagyta!...

Mikor hadsereget
Vitt a cseh rablókra
És Giskrát a várból
Ugy ki ostromolta,

Hogy e gaz rablóknak
A fele elesett — —
— Az élete árán
Nyert itt győzedelmet! —

Ennek a városnak
Előfalujába'
Van Fáy Andrásunk
Születési háza,

Mig a felső végén,
A völgy katlanába,
Ott búsul Szemerénk,
A költő kriptája.

Ilyen szellemek közt
Él ez a kis város,
És e kis városban
Fábry a gyógytáros,

Kinél fidélisebb
Cimborát, barátot,
Ez a felvidék még
Álmában sem látott,

Mert vendégszerető,
Igaz magyar ember...
Vendége, barátja
Ugy nő mint a tenger.

Mig a vendég szemét
Csak körül hordozza,
Már segíté: Péter
A borocskát hozza...

Jó kedv van e háznál
És ártatlan tréfa...
Megmondhatná Sándor,
Kikapott ő néha. —

Az, az, úgy történt, hogy:
Egy kis nyulat fogtak,
A melyet a háznál
Neveltek, tartottak...

Végre Béla, Sándor,
S Péter úgy végeztek,
Hogy: „a kis nyul megnőtt,
Hát a nyúl haljon meg.“

De milyen halállal?...
Péter a madzaghoz
Ragaszkodott, mondván:
„Kössük meg a galyhoz

És Sándor löjje meg,“...
— De ez szabadkozott,
Mert félt, hogy ellövi
A vékony madzagot

És a nyúl elszalad...
— Úthetik a nyomát —
„Legjobb azt leölni,
Mint sachter a borját.“

Igy halt meg a kis nyúl...
Jó ízűn megették, ...
Egy baja volt csupán,
Az, hogy keveselték,

Mert kis falat jutott
Egy, egy jó barátira...
Akkor keletkezett
A Péter tanácsa:

„Kevés volt a kis nyúl?
Itt van még az anyja,
Azt löjje meg Sándor,
A vadászok — atyja,

Majd én rávezetem,
Ösmerem fekhelyét“...
— Fektiben jobb vadász
Nem is kerithetnék...
II.

A szomszéd kertjében
Egy életkaszalra,
— Madárijesztőként —
Nyúlőr volt akasztva,

Azt Béla és Péter
Elkérték, levették
És széna moszattal
Ügyesen kitömtek,

S mielőtt rátették
A hangya zombékra,
Péter a zombékot
Még meg is kaparta...

Mint a nyúl szok' tenni
A lefekvés előtt...
— Fülét hátrafelé
Húzták mind a kettőt...

Oszt Péter jelenté
Sándornak — pontosan...
Hogy a nyúl fekvését
Tudja már biztosan...

Sándor a puskáját
Felhúzza... vigyázva
Közeledett... és lött...
És el nem hibázta...

Péter már azalatt
Uzdé!... csak úgy forgott...
Mert a hangyaszombék
A lövéstől porzott...

A melytől lefordult
A meglőtt nyul... bőre...
Sándor nem vonhatta
Ott mindjárt kérdőre...

Később pedig mikor
Csillapult haragja,
Lehütötte azt, a
Két hü barát karja.

Melylyel megölték
A rászedett vadászt...
Ittak a nyulbőrre
Magyaros áldomást.

Id. Bajusz József.

Az árva diák.

Irta: Pánthy Lajos.

A városra csöndes alkony borult.

A forgalom s vele a zaj szűnni kezd. Lassan kigyulnak az ablakok. A hó nagy pelyhekben hull s fehér lepedő gyanánt borítja a sepegt utcaikat. Egy épület van csak, melynek ablakai némán merednek a sötét éjszakába: a kollégium. A legkisebb, legszegényebb házban is élénkség, öröm van ez este, csak e kökolosszus látszik kihaltak. Olyan, mint a mesebeli elátkozott várkastély.

A diákság elszéledt: ki haza, ki legációba. Egy diák lézeng csak a hideg folyosón; Kovács István, „az árva diák.“ Ő nem mehetett haza, mert nincs családja, nincs otthona. Legációba sem mehetett, mert nincs megfelelő ruhája. Amit az elmúlt évben kapott, az már akkor is viseltes volt, azóta teljesen megkopott s itt-ott elrongyolódott. Az intézet az ő szülője; az táplálja, az ruházza. A sors elvette tőle azt, ami a legdrágább, de megáldotta oly észszel, amelyért a leggazdagabb szülő gyermeke is irigyi. Könyvei nincsenek, mégis kiválik társai közül. Mig azok végigheverve a keskeny diák nyoszolyán, cigaretta füst mellett építik a légvárat a jövőre nézve, azalatt ő elöszedi azok könyveit, jegyzeteit, elkészíti feladataikat, elkészül s másnap a legkisebb „druk“ nélkül megy órára s adja le a legprecízebb feleleteket. Ő neki nincsenek tervei, ő e sors gyermeke, az intézi az ő jövőjét.

Az ünnepek alatt érezte magát a legelhagyatottabbnak, amikor magára maradt a rém nagy épületben.

E magány kergette le most is az utcára.

A frissen esett hó ropogott léptei alatt. Itt-ott találkozott csak emberekkel, kik megrakodva siettek meleg otthonukba. Az ablakok redőnyei mögül víg kacaj hangzott. Egy ablakot elfeledtek befűgöngyözni, az előtt állott meg s benézett a szobába, melynek egyik szögletében karácsonyfa volt felállítva, meggyújtott gyertyákkal s rogyásig teleaggatott csecsebecsével. Alatta egész halmaza feküdt a játékoknak, melyeket a kis Jézuska hozott az apróságoknak, akik vig kacajjal, boldogan ugráltak azt körül s válogattak az ajándékok halmazában; melyik kié s azután odajárultak a mosolygó szülőkhöz s a kezcsókkal köszönték meg azokat.

Az asztal terítve volt. A család vacsorához készült. Párolgó meleg ételek kerültek az asztalra, melyeknek illata keresztül hatolt az ablakon s orrát csiklandozta; észébe juttatta éhségét.

Nekik is volt karácsonyfájuk az árvaházban, ők is kaptak ajándékot, de nem játékszert, csecse-becsét. Nekik is terítve volt abban a

nagy teremben, de az ételeknek nem volt ily kellemes illatjuk...

Azután észébe jutott, hogy egyszer neki is volt egy szép karácsonya, az elmúlt évben. Egy lakótársa elvitte magával szüleihez, de jó is volt ott... Meleg szoba, kiftűnő ételek, s ő ehetett belőlük amennyi csak jól esett. Olyan volt e visszaemlékezés, mint egy édes álom...

De igazi karácsonya nem volt talán soha, vagy ha volt is, ő még nagyon kicsi lehetett, nem emlékszik rá. Apja tanító volt egy felvidéki falucskában, korán elhalt s anyja is rövidesen követte urát; őt az árvaházba adták rokonai, kik maguk is nagyon szegények s kiket soha nem látott...

Sűrű köd ereszkedett le a városkára, mely koromsötétté tette az éjszakát. A hó csak esett sűrű nagy pelyhekben... És ő csak állt ott az előtt az ablak előtt s falta szemével, mit bent látott.

Boldog gyermekek! — gondolta magában — ők édesen fognak visszaemlékezni gyermekéveikre nem úgy mint ő, neki nem voltak gyermekévei. A sors iránta születésétől kezdve mostoha volt, az most is s talán egész életén keresztül az lesz...

És felsóhajtott!... Úgy érezte, mintha valami összeszorította volna szívét s majd elfúlt a lélekzete. Cipője átnedvesedett, a hideg átjárta tagjait és ő csak állt és nézte volna talán addig, míg a dermesztő hideg meg nem fagyaszta. De egy kéz nehezedett vállára, az megzavarta ebben. Hátra fordult, egy elegáns, prémes bundába burkolt alakot látott maga előtt.

— Mit nézel Pista? — kérde tőle.
— Te vagy az Gábor? — szölt Kovács mintegy álmából felébredve, csak erre jártam s nézem e családi képet.

— De megfagysz itt, menj haza.
— Igen, megyek, nagyon megfáztam — mondá Kovács s csak most érezte, hogy az egy helyben való állás teljesen megdermesztette.

— Holnap mit csinálsz?
— A mit ma: semmit; küldhetnél valami jó könyvet, megöl az unalom.
— Jó, reggel küldök majd. Különbben szerettelek volna meghívni holnap magamhoz, de nem leszek otthon, Salgóékhöz vagyok hivatalos oszonnára. Szervusz! A könyvet elküldöm...

Kovács utána nézett barátjának s keserű hangon fakadt ki: „Szeretnél volna meghívni... igen... de nem leszel otthon... tudom... csak részemre nem leszel... mert te Lázár Gábor fia vagy, a gazdag kereskedő s én?... egy koldus, ki miatt szegyenkezned kellene, hogy ez az én barátom, tanuló társam, ez a rongyos ruhájú alak...“

Lázár Gábor a legközelebbi saroknál befordult, Kovács is megfordult, összevonta magán kopott felsőjét, kalapját mélyen szemébe húzta s a kollégium felé tartott. Nem sietett. Nem vonzotta haza semmi. A hideg ellen meneküljön? A szobája sem melegebb, mert napok óta nincs fűtve. Egy ember miatt kár fűteni...

Lépteinek kongása szomorúan visszhangzott a sötét folyosón. Ő nem hallotta ezt, mással volt elfoglalva... Befeküdt hideg ágába és szabad folyást engedett könyveinek, melyek végig folytak sovány sápadt arcán s végig peregettek csonttá fagyott párnáján... És álmodott... Meleg otthona volt neki is... családja, egészséges, piros arcú aranyhajú gyermekei... S az álom boldog mosolyt varázsolt az alvó sápadt könyázatott arcára...

Petőfi mint borivó.

Irta: Szendrői Holozsnyay Gy. III.

Ha körültekintünk a világirodalomban, ugy találjuk, hogy a nagy költők többnyire nagy fogyatékosokkal bírtak. Különösen a lírikusok válnak ki e tekintetben, akik, mint valami tragédia

hősei, erényeikben hordozzák gyöngeségük csiráit. Szenvedélyes emberek, akiknek fő és forr a lelkük, még saját tüzeiben el nem ég. Rendkívüli, beteg és érzékeny emberek, akik ép azért betegek, mert rendkívüliek s épp azért válnak rendkívüliekké, mert az átlagosnál finomabb idegrendszerrel és érzékkel bírnak. Emellett rendszeresen valamely alsóbbrendű szenvedély áldozatai. *Poe Edgár* részegen hal meg egy utszéli árokban; *Byron* annyit dőzsölt, hogy *Maculay* szerint költői nyelvezetén is észrevehető volt a hanyatlás a velencei dorbézolások után. *Bandelaire* az abszinttól esik össze s *Musset*-et is az ivás teszi tönkre. *Verlaine* részeges csirkéfogók társaságában iszik napokon át; *Schillert* csak akkor szállta meg az ihlet, ha a lába vízben állt s poharában bor volt; *Csokonai* csak mosakodásra használta a vizet, stb. Egyáltalában *Anakreon* óta a legtöbb poéta gégejére „a szomjúság napja sütt.” Ezek az alantós szenvedélyek azonban megszüntek életükkel s műveikben csak tisztább része maradt fenn lelküknek.

Petőfi ment volt a szenvedélyektől, pedig kalandos élet pályáján neki is alkalmak lettek volna züllött színész-kollégái társaságában a nemtelenebb élvezetekre, de ő megmaradt annak, a mi volt eleitől fogva: tisztának és becsületességnek s azok a fogyatékoságok, melyek, mint a szeszély, makacsság, tulontulni büszkeség, stb. lelkének napján foltosvokként szerepelnek, sokkal halványabbak, semhogy figyelembe jönnének.

Poe Edgár, Musset, Byron, Schiller, Csokonai és a *Helikon* többi halhatatlanjai megitták a bort, de nem énekeltek róla, *Petőfi* nem ivott és megénekelte. Nem ivott meg sohasem többet két, legfeljebb három deci bornál a hajdani *Pülvaxban* s mégis azzal dicsekszik, hogy ki tudná inni az egész Tiszát, ha bor folyna benne: Mért nem tesz az Isten most csodát? Váloztatná borra a Tiszát; Hadd lehetnék én meg a Duna: Hogy a Tisza belém omlana. (Erre jegyezte meg a titeli kántor: „Dejzen *Petőfi* úr, abból nem innék, mert kiinnék mi itt, mielőtt magához érne.)

Jókai állítása szerint józan volt mindig; nem is bírta a bort, de ugyáltszik nem is valami nagyon szerette. Eszerint mintegy harminc hordalában másnak a szenvedélyét énekelte volna meg s nem a magáét, mi által lírai tárgyilagosságáról tett volna tanubizonyosságot, mellyel a költőnek szintén birnia kell s mellyel fogva néha mások érzésvilágába, gondolatkörébe és szenvedélyeibe képzelve magát, reá nézve idegen érzéseket is ki tud fejezni. Több életirója is ezzel az okoskodással próbálta megmagyarázni azt az ellentétet, mely a bordalok költője és az igazi józan életet folytató *Petőfi* közt tátong.

A kérdés az tehát, hogy hogyan magyarázható meg *Petőfi* költői iszákossága?

A költészetnek a tulzás nemcsak kedvenc formája, de egyik fő jellemvonása. S ha a képeket és hasonlatokat elemzés tárgyává tesszük, azt látjuk, hogy a poézis e lényeges alkotó elemei is majd mindig a tulzás és nagyítás bélyegét viselik magukon. Ha a szerelem mélységéhez keres például a költő hasonlatot, biztosra vehetjük, hogy a lehető legmélyebb valamit találja meg, a mit emberi elme elképzelhet: a tengert. Ha a szemek ragyogását akarja képből kifejezni, bizonyára a legfényesebb dolgokkal: a nappal és a csillagokkal hozza párhuzamba. A szerelem a költőknél rendszeren mély, mint a tenger s a szemek többnyire napként vagy legalább is csillagokként ragyognak. A bánat sötét, mint az éj, a szív lángol, mint a tűz, a kedves beszéde cseng, mint a zene és lénye illatos, mint a rózsza.

A költő szeszélyes teremtése az Istennek s érzékeny szive a milyen hamar föllángol, sokszor oly hamar le is lohad. Hát még ha lírikus! Egy édes pillantás a szép szemekből föl-

forogtatja egész valóját s a pillanat hatása alatt a szalmalángot tartós, örök szerelemnek véli. S a szerelem ezután dalban fejezi ki, természetesen, hogy ekkor még inkább túloz s mérhetetlen nagyra hirdeti azt, ami csak csírája a nagyinak.

Ha bort iszik, az első pohár elő képes idézni nála azt az állapotot, melyet más, kevésbé érzékeny költői kedély csak jóval későbbben érez. Az ilyen emberre nézve a poharak csengése s a bornak pusztán megízlelése is elegendő, hogy azt hitesse el magával, hogy dőzsöl. Mint a szerelem a szép szemekből, oly hirtelen omlik szívébe a mámor, melyet nem is annyira a bor, mint a hozzáfűződő képzelet szuggerált. S ha e mámor tuzban fejezi ki, még jobban tuzos s nagyon is soknak hirdeti azt, mi nem volt egyéb egy-két pohár bornál.

Petőfi bordalai szerint a valósághoz viszonyítva nem lennének egyebek, mint nagyzások és tulzások. S valóban nem is egyebek. De aki ezt meglepőnek itéli, az épp úgy csodálkozhatik azon, hogy *Mednyánszky Bertához* például örök szerelemről zengő dalokat ír, holott csak rokonszenvezett vele, vagy muló szerelem érzett a bájos leányka iránt. De a maga szubjektív szempontjából mégis csak őszinte és igaz maradt e tekintetben is, mert ő a szerelem épp oly öröknek hitte, mint a hogy azt is el hitette magával, hogy sok bort képes meginni, dacára annak, hogy őt pohár is megártott neki.

Hányadik már a pohár? ... csak
Ötödik?
Teremt' ugyse! becsülettel
Működik;
Másszor megfelelek két anynyak
S lábaim most már öttől is inganak.

Nem kellett tehát sem a más hangulatába beleképzelnie magát, sem a más jó kedvét és mámorát megénekelnie, hogy bordaljai megszülessenek. Az ő szilaj lelkének szárnyacsapkódásait érezzük ki itt is s az ő kedve és vigadása cseng ki e bordalokból. Természetesen tuzosva, mint a hogy a költő mindig túloz és nagyit mondanivalója érdekességének fokozása végett.

A tisztartóék Klárikája.

Irta: Fonyi Ilonka.

Szép volt, ártatlan mint egy érintetlen fehér virág. A lelke telve volt búbajos szép álommal; a szíve tiszta, igaz szerelemmel.

Talán ő maga nem is tudott róla, talán azt sem tudta miért dobban meg olyan hevesen a szíve ha *Fehér Miklóst* látja — talán csak akkor ébredt a tudatára, amikor az a szép, erős barna fiu egy napsugaras forró délután a fülébe sugta: Kláríka! én magát nagyon szeretem...

— Én is szeretem *Miklós*, hisz olyan régi jó barátok vagyunk.

— De nem ugy Kláríka, én szerelemmel, egész szívemből lelkemből szeretem...

S azzal odavonta magához a remegő leánykát, az pedig oda hajtotta piruló arcát a férfi széles mellére.

S azután mindig együtt voltak; a rásos kis kertben, a rózsalugasban az erdőn, a réten, mindig egymás mellett, kéz a kézbe téve.

És mégis el kellett válniok.

*Fehér Miklós*nak még egy év volt hátra, hogy az utolsó szigorlatot letegye. Addig nem szólhat a szülőknél, hiszen most még semmi, talán ki is kacagnák, gyermekszerelemnek hinnék az ő nagy, mély szerelmét. Majd szól akkor, amikor bátran elmondhatja: van két erős, dolgos kezem, biztos megélhetésem, semmiben nem szenved szükségét Kláríka.

És elment...

Az ajkán ott égett a leány csókja, az első — a legédesebb — és ez volt a vezéresillaga, biztatója, hite, a néhez napokban.

Nem, Kláríka nem lehet hűtellen.

Az a csók elmondott neki mindent; azt a mély ragaszkodást, a tiszta és mégis vágyakozó szerelmet, amely annak a hófehér leánynak a lelkében él.

És tanult szorgalmasan. Minden fáradság kevés volt azért a jutalomért ami ő reá vár.

Közeledett a karácsony. Mivel lepje meg Kláríkat? Ezer gondolata volt, de egyet sem talált elég közvetlennek, melegenek a Kláríka részére. Végre megtalálta: elmegy ő maga, azzal szerez neki a legnagyobb örömet.

Száz akadály jött közbe; messze volt a kis falu, az idő is zord, hideg, pénze is kevés volt, özvegy édes anyja nem igen segíthette. De legyőzött mindent. Nincs ott távolság, nincs ott akadály, ahol a szív azt mondja: akarom!...

Es karácsony estéjén, amikor a kis fenyőfán kigyuladtak a gertyácskák; ott állott a Kláríka oldala mellett...

Itt szeretném letenni a tollat és nem inni tovább...

Szomorú az nagyon ami most következik. Talán el sem olvassátok, ma, a szeretet, az öröm ünnepén — talán el sem hiszitek, hogy ... de nem is hozzátok szölok most, ti kevéssel beérő, szerény, boldog emberek — csalóka délibábot űző, hitvány fény után siető boldogtalanokhoz...

Oh álljatok meg egy percre, hallgassátok meg azt az egyszerű kis történetet; hátha visszafordultok arról az útról, amelyen elindultatok...

... Kláríka nem volt többé a régi... Az a kedves mosolygó kis leány eltűnt örökre. *Fehér Miklós* nem akart hinni a szemének amíg azt a megváltozott leányt nézte... A haja — az a selymes szőke haj, amelyet annyiszor simogatott végig — magasra fésülve, értékes, csillogó drágaköves hajtúkkal; a ruhája? egyszerű fehér helyett, suhogó selyem — a szemei? azok az ártatlan őzike szemek — nem, ez nem lehet igaz, ez nem ő... és mégis — ő az, a hangja régi; halk, szelid, arról ismer rá.

— Minek jött vissza *Miklós*? jobb lett volna nekünk soh'sem látunk többé egymást.

— Kláríka!...

Benne volt ebben az egy szóban a komoly férfi minden aggodalma, ezer kérdése, kétségbeesése.

— Hát nem tud még semmit?

— Csak azt, hogy szeretem, hogy szeretlek — hogy...

— Ne szóljon erről *Miklós*, mi nem beszélhetünk erről többé soha... ami volt az elmúlt, elfeledjük — aztán... aztán — de hisz gyerekség volt az egész — együtt nőttünk fel, egy faluban...

— Beszéljen nyíltan; nem szeret? elfeledett?

A leány elfordította a fejét, a kályhából kivilágított lángokat nézte. Talán habozott, talán nem tudta megmondani amit az esze sugalt — a férfi erős, parancsoló, hangjára tért csak magához.

— Feleljen!

— Ugy van, nem szeretem — eh, de hát mit faggat; nem is szerettem soha!...

— Soha... soha... S *Fehér Miklós* kitámolygott a kis szobából, azt sem tudta hogyan ért az édes anyja házáig...

A fényesen kivilágított ebédlőben kellemes meletet áraszt a nagy cserép-kályha. Apró, mozaik asztalokan törekeny kis vázákban virág illatozik; székfü, rezeda, marechal Niél rózsza.

A méltóságos asszony sötét selyem pongyolájában az ablaknál áll s nézi a nyüzsgő, mozgó embereket. Siet valamennyi; lábaik alatt ropog a megfagyott hó. Mindegyiknél csomag, soknál kislényőfa; hisz ma karácsony este van.

Karácsony este...

Baán *Andorné* megreszket, vékony fehér kezével végigsimítja őszülő haját, szeméibe könyvek jönnek s lassan-lassan végighullanak halvány szép arcán... Észre sem veszi, le sem törli őket, úgy peregnek végig a suhogó selyem ruhán. S csak nézi, nézi tovább a siető embereket; hulló hullodogáló fehér hópolyheket...

Karácsony estén — egyedül...

És hullnak a könyvei, pedig hozzá szokhatott volna már. A gróf ilyenkor a klubban van, reggel felé jön haza; sokszor napokig sem látja. De jobb is így, nem óhajtja a társaságát; gunyos, lealázó szavai égetik a lelkét: — Klára! maga napról napra jelentéktelenebb lesz; unom a társaságát.

— Klára! már ismét megfeledezett arról, hogy Baán grófné; temesse el már egyszer végkép a tisztartóék Klárikáját.

De azt nem lehet soha...

Most is arra gondol, arra a vidám, bohó, ártatlan leánykára — s arra az első s egyetlen csókra, amit annak a szép, erős, barna fiúnak adott...

Fehér Miklós... itt van előtte a képe, látja nézi, nézi — s nem lát már a csillogó fényességéből semmit, a nagy, díszes ebédlő helyett azt a fehérre meszelt kis szobát látja, ahol romba döntötte a boldogságát...

Karácsony este... Nehéz órák voltak azok. A szíve követelte a jogait — az esze? az győzött...

Nem sokára azután, hogy *Fehér Miklós* elment, haza érkezett külföldről a gróf, a nagy uradalom örököse. A vén rué aki beleunt már mindenbe, akire nem volt hatással semmi — meglátta a tisztartója leányát; s ez az egyszerű, naiv teremtés lángra tudta lobbantani az ő kiégett, tapló szívet. Vágyat érzett a nyugodt, esondos családi boldogság után. És a büszke gróf elfeledkezett őseiről, rangjáról, ledöntötte a választalakat — és megkerete a leány kezét.

A tisztartóék Klárikája grófné lesz, méltóságos asszony, a nagy uradalom úrnője, gazdag, ünnepelet — a szülein is segíthet, azok is jobb módba jutnak... igen, igen, grófné lesz — de hát *Fehér Miklós*?... *Miklós*... az a szép, erős fiu — s eltörlül mellette a gróf betegesen vézna alakja... Nem! nem mond le *Miklós*ról... És mégis — elvakította a fény, a rang — és azt mondta *Miklós*nak: nem szereti — pedig...

S azóta nem látta egyszer sem. Mi lett belőle? Boldog-e? Hátha talát egy igaz szívet, talán azóta boldog családapa — mig ő?... a fény a pompa nyomorult koldusa. A béke a szeretet ünnepén egyedül, elhagyatva...

De hát miért is él? Megunta mindazt a mi körülveszi — nyugalom, béke után vágyik...

Felragyognak a szemei — a hálószobába siet. Az éjjeli szekrényből kivesz egy kis üveget — idegesillapító, gyakran van főfájása s ilyenkor egy pár csepp megszűnteti, — erős méreg. Megreszket a keze, de a másik percben már az ajakaihoz viszi s a kis üveg nesztelenül esik a puha szőnyegre...

A templomban megkondul a harang, éjjeli misére sietnek az emberek. Lábaik alatt ropog a megfagyott hó.

Felhangzik az ének, buzgón, áhitattal:

„Dicsőség menyben az Istennek — Békeség földön az embereknek...”

Öröm, megelégedés a szívből; esondos béke a lélekben...

... A hálószobában utolsót lobban a végigégett gertya, aztán sötétség lesz — a puha perzsa szőnyegen élettelenül fekszik a méltóságos asszony, a tisztartóék Klárikája...